

tuparin mo sana ngayon, O Yaweng Diyos, ang iyong pangako kay David na aking ama. Tala-ga, ginawa mo akong hari ng isang bayang sindami ng ala-bok ng lupa. ¹⁰Pagkalooban mo ako ngayon ng karunungan at kaalaman upang mamahala sa bayang ito; sino ba ang maka-pamumuno sa iyong malaking bayang ito?

¹¹Sumagot ang Diyos kay Solomon: “Ito pala ang nasa iyong puso! Hindi ka naghanged ng mga kayamanan, mga ari-arian, karangalan o ng pagkamatay ng iyong mga kaaway, ni mahabang buhay, kundi hiniling mo ang karunungan at kaalaman upang mamahala sa aking bayan na pinapaghaharian ko sa iyo. ¹²Kaya ipinagkakaloob sa iyo ang karunungan at ang kaalaman at bukod dito, bibigyan din kita ng mga kayamanan, mga ari-arian at karangalan, na hindi natamo ng mga haring nauna sa iyo ni tatamuhin ng mga susunod sa iyo.”

¹³Bumalik si Solomon pa-Jerusalem mula sa altar sa burol ng Gabaon buhat sa Toldang Tagpuan, at hinarap niya ang paghahari sa Israel. ¹⁴Nagkaroon si Solomon ng maraming sasakyan at mga mangangabayo; naging 1400 ang kanyang mga sasakyan at 12,000 ang mga mangangabayong ipinuwesto niya sa mga lunsod pansasakyan at sa Jerusalem na malapit sa hari. ¹⁵Ginawa ng hari na maging pangkaraniwan sa Jerusalem ang pilak at ginto kagaya ng mga bato, at ang mga punong sedro ay kasindami ng mga sikomoro sa lupaing mababa. ¹⁶Nanggaling sa Musri at sa Koa ang mga kabayo ni Solomon na binibili ng mga mamimili ng hari sa Koa sa takdang halaga. ¹⁷Binili nila sa Musri ang isang sasakyan ng animnaraang shekel na pilak at ang isang kabayo ng sandaan at limampu. At iniluwas din ng mga ito sa mga hari ng mga Heteo at ng Aram.

¹⁸Kaya nagpasya si Solomon na magpagawa ng isang bahay sa pangalan ni Yawe at ng isang palasyo sa kanyang sarili.

Sina Solomon at Hiram

2 ¹Nagtala si Solomon ng 70,000 tao upang magpasan, 80,000 upang kumuha ng mga bato sa bundok at 3,600 upang mamahala.

²Kaya nagpasabi si Solomon kay Hiram na hari ng Tiro: “Magpadala ka sa aking amang si David upang makapagpagawa ng bahay na matitirhan; gayundin ang gagawin mo para sa akin. ³Gusto kong itayo ang isang bahay sa pangalan ni Yaweng aking Diyos.

Itatalaga ko ito sa kanya para sa pagsusuob ng kamanyang na mahalimuyak sa harapan niya, para sa palagiang tinapay, para sa mga

handog sa umaga, sa hapon, kung araw ng sabat, sa mga bagong buwan at sa mga pista ni Yaweng aming Diyos, sapagkat ang mga ito ay tungkulin ng Israel.

⁴Magiging dakila ang bahay na aking ipagagawa dahil sa higit na dakila ang aming Diyos sa lahat ng mga diyos. ⁵Hindi husto sa kanya ang langit at ang langit ng mga langit, kaya sino ang magkakaroon ng sapat na lakas upang ipagtayo siya ng bahay? At hindi sana ako magpapatayo sa kanya ng isang bahay, kundi upang magsuob lamang ng kamanyang sa kanyang harapan. ⁶Kaya padalhan mo ako ng isang taong dalubhasa sa paggawa sa ginto, pilak, tanso, bakal, sa purpura, eskarlata, hasinto, at marunong umukit. Gagawa siya, kasama ang mga manggagawa ko, sa Juda at Jerusalem, na inihanda ng aking amang si David.

⁷Padalhan mo rin ako ng mga kahoy na sedro, sipres at sandalo mula sa Lebanon, sapagkat batid kong ang iyong mga tauhan ay bihasa sa pagputol ng mga kahoy sa Lebanon; sasama sa iyong mga lingkod ang aking mga lingkod. ⁸Dapat silang maghanda ng maraming kahoy dahil sa laki ng kahanga-hangang bahay na aking ipagagawa. ⁹Nagpasya akong magbigay sa iyong mga lingkod, na puputol ng mga kahoy na 20,000 korong trigo, 20,000 korong sebada, 20,000 takal na alak at 20,000 takal na langis, bilang pagkain nila.”

¹⁰Sumagot si Hiram, na hari ng Tiro, at ipinadala ang isang liham kay Solomon: “Dahil sa pag-ibig ni Yawe sa kanyang bayan, kung kaya ginawa kang hari nila.” ¹¹At sinabi pa niya: “Purihin si Yaweng Diyos ng Israel, na lumikha ng langit at lupa at nagkaloob kay haring David ng isang matalinong anak, may kahinahunan at kaalaman, na magpapagawa ng bahay para kay Yawe at ng palasyo para sa kanyang sarili.

¹²Pinadalhan nga kita ng isang taong dalubhasa at matalino, si Hiram Abi, anak ng isang Danita at ng isang taga-Tiro. ¹³Marunong siyang gumawa sa ginto, pilak, tanso, bakal, bato, kahoy, sa kayong purpura, hasinto, lino at eskarlata. Umuukit siya ng lahat ng uri ng larawan at lumilikha ng lahat ng masising na palamuting hilingin sa kanya ng aking panginoong si David na iyong ama. ¹⁴Kaya ipadala mo na sa mga utusan mo ang trigo, sebada, langis, at alak na binanggit mo.

¹⁵At kami naman ay magpuputol na ng mga kahoy sa Lebanon ayon sa iyong mga sukat; dadalhin namin ang mga ito sa dagat sa mga balsa hanggang sa Yafo at paaahunin mo ang mga ito sa Jerusalem.”

¹⁶Kaya binilang ni Solomon ang lahat ng mga

dayuhang nasa lupaing Israel mula sa mga sulat ng talang ginawa ni David na kanyang ama, at ang nabilang ay 153,600. ¹⁷Ang 70,000 ay inutusan niyang magpasan, ang 80,000 ay magdadaras ng bato sa bundok at itinalaga ang 3,600 upang mamahala sa paggawa ng mga tao.

Ang pagpapagawa ng bahay ni Yawe

3 ¹Sinimulan nga ni Solomon ang pagpapagawa ng bahay ni Yawe sa Jerusalem sa burol Moria. Doon nagpakita si Yawe kay David na kanyang ama. Inihanda na ni David ang lugar na ito sa may giikan ng Yebuseong si Ornan. ²Nagsimula ang pagpapagawa sa ikalawang buwan ng ikapat na taon ng kanyang paghahari. ³Ito ang mga tuntunin na bigay ni Solomon sa pagpapagawa ng bahay ng Diyos: ang haba, animnapung siko; at dalawampung siko ang luwang. ⁴Dalawampung siko ang haba ng Portico na nasa harapan ng templo, ayon sa luwang ng templo, sampung siko ang luwang nito at sandaan at dalawampung siko ang taas. ⁵Binalutan niya ang loob nito ng ginto. Ang malaking banal na silid (hekal) ay binalutan ng kahoy na sipres na tinakpan ng lantay na ginto at may ukit na mga palma at tanikala. ⁶Pinalamutihan niya ang bahay ng mahahalagang bato; ang ginto ay gintong Parvaim. ⁷Binalutan din ng ginto ang mga sikang, hamba, dinding at pinto ng bahay; at may mga ukit na kerubin ang mga dinding.

⁸Ginawa niya ang kabanal-banalang silid (debir) na ang haba ayon sa luwang ng templo, ay dalawampung siko; at ang luwang ay dalawampung siko rin. Binalutan niya ito ng lantay na gintong tumitimbang ng animnaraang talento. ⁹Ang mga pakong ginto ay tumitimbang ng limampung shekel. Binalutan din ng ginto ang mga silid sa itaas. ¹⁰Sa loob ng kabanal-banalang silid siya nagpagawa ng dalawang kerubin na nililok at binalutan ng ginto. ¹¹Ang mga pakpak ng mga kerubin ay dalawampung siko ang haba; may limang siko ang isang pakpak na tumatama sa dinding ng silid at may limang siko rin ang ibang pakpak na tumatama sa pakpak ng isang kerubin. ¹²Limang siko ang haba ng pakpak ng ikalawang kerubin na tumatama sa ibang dinding ng silid, at limang siko ang haba ng ibang pakpak na nakadaiti sa pakpak ng unang kerubin. ¹³Kaya dalawampung siko ang mga nakabukang pakpak ng mga kerubin ito. Sila'y nakatayo at nakaharap sa gawing loob.

¹⁴Yari naman ang kurtina sa mga hiblang hasinto, purpura, eskarlata at lino; nakalarawan dito ang mga kerubin. ¹⁵Gumawa rin siya sa

harapan ng bahay ng dalawang haligi na ang taas ay tatlumpu't limang siko at ang kapitel sa itaas ay limang siko. ¹⁶Gumawa siya roon ng mga tanikala para sa mga kapitel sa itaas. Gumawa rin siya ng sandaang granada na inilagay sa mga tanikala. ¹⁷Itinayo niya ang mga haligi sa harapan ng templo, ang isa sa gawing kanan at ang isa sa kaliwa; tinawag niyang Yakín ang nasa kanan at Boaz ang nasa kaliwa.

4 ¹Gumawa siya pagkatapos ng isang altar na tanso na dalawampung siko ang haba, dalawampung siko ang luwang at sampu ang taas. ²Gumawa siya ng "Dagat-dagatan" na yari sa tansong binuo na sampung siko ang lapad, limang siko ang taas at tatlumpung siko ang pabilog na sukat. ³May mga bulaklak sa ilalim ng labi; sampu sa siko, sa buong paligid ng dagat-dagatan. Ang dalawang hanay ng mga bulaklak ay binubong kasama ng dagat-dagatan. ⁴Nakapatong ito sa labindalawang baka, na ang tatlo ay nakaharap sa hilaga, ang tatlo'y sa kanluran, ang tatlo'y sa timog at ang tatlo'y sa silangan. ⁵Nakapatong sa kanila ang dagat-dagatan, at nasa gawing loob ang puwitan ng mga ito. Isang dangkal ang kapal ng dagat-dagatan at waring labi ng kopa ang labi nito na kaanyo ng bulaklak na liryo. Naglalaman ito ng tatlong libong takal.

⁶Gumawa rin siya ng sampung hugasan, at inilagay ang lima sa kanan at ang lima sa kaliwa para sa paghuhugas; doon nilinis ang ukol sa susunuging handog, at sa dagat-dagatan naman naghuhugas ang mga pari. ⁷Gumawa siya ng sampung kandelerong ginto ayon sa ipinagutos at inilagay ang mga ito sa banal na silid, lima sa kanan at lima sa kaliwa. ⁸Gumawa siya ng sampung hapag na kanyang inilagay sa banal na silid, lima sa kanan at lima sa kaliwa; nagpagawa siya ng sandaang gintong lalagyan ng pangwisik. Ipinagawa niya ang patyo ng mga pari at ang malaking patyo pati ang mga pinto nito na kanyang binalutan ng tanso.

⁹Ipinagawa niya ang patyo ng mga pari at ang malaking patyo, pati ang mga pinto nito na kanyang binalutan ng tanso. ¹⁰Inilagay naman niya sa gawing kanan sa timog-silangan ang dagat-dagatan.

¹¹Gumawa rin si Hiram ng mga kawa, mga pala at mga lalagyan ng pangwisik.

Sa gayon tinapos ni Hiram ang ipinagawa ni haring Solomon ukol sa bahay ni Yawe: ¹²ang dalawang haligi, ang dalawang kabilugan ng mga kapitel na nasa ibabaw ng mga haligi at ang dalawang nilambat na tumatakip sa mga kabilugan ng mga kapitel sa ibabaw ng mga

haligi; ¹³at ang apatnaraang granada sa dalawang nilambat, dalawang hanay ng mga granada sa bawat nilambat – na tumatakip sa mga kapitel ng mga haligi. ¹⁴Gumawa siya ng sampung patungan at ng sampung hugasan sa ibabaw ng mga ito; ¹⁵at ng isang dagat-dagatan na may labindalawang baka sa ilalim; ¹⁶ng mga kawa, mga pala, mga panduro. Niyari sa pinakintab na tanso ang lahat ng kagamitang ginawa ni Hiram-abi sa bahay ni Yawe. ¹⁷Pinabubo ng hari ang mga iyon sa kapatagan ng Jordan, lupang maputik sa pagitan ng Sukot at Satan. ¹⁸Napakarami ang mga bagay na ipinagawa ni Solomon kaya hindi matimbang ang bigat ng tanso.

¹⁹Ipinagawa ni Solomon ang lahat ng kagamitan sa bahay ng Diyos: ang altar na ginto, ang mga hapag para sa mga tinapay na handog, ²⁰ang mga kandelerero, pati ang mga ilawan nito na lantay na ginto, na nagdiringas sa harap ng kabanal-banalang silid ayon sa ipinag-uutos, ²¹ang mga bulaklak, mga ilawan at mga pamutol ng mitsa na lantay na ginto, ²²ang mga kutsilyo, mga lalagyan ng pangwisik, mga mangkok at mga insensaryo na lantay na ginto. Yaring ginto rin ang mga bisagra ng mga pinto sa loob sa pagpasok sa kabanal-banalang silid at ang mga pinto sa pagpasok sa Bahay, sa banal na silid.

Ang paglilipat ng kaban sa templo

5 ¹Ganito natapos ang lahat ng gawain ni Solomon sa bahay ni Yawe. Saka ipinasok niya ang lahat ng banal na handog ng ama niyang si David: ang pilak, ginto at lahat ng saro; inilagay niya ang mga ito sa kabang-yaman ng bahay ng Diyos.

²Ipinatipon ni Solomon sa Jerusalem ang matatanda ng Israel, ³ang lahat ng pinuno ng mga tribu at mga prinsipe ng mga angkang Israelita sa pista ng ikapitong buwan. ⁴Pagdating ng matatanda ng Israel, pinasan ng mga Levita ang kaban, ⁵at iniahon ito, pati ang Toldang Tagpuan at ang lahat ng kagamitang nasa tolda: ang mga ito ay pinasan ng mga pari at mga Levita.

⁶Si Haring Solomon at ang buong kalipunan ng Israel na nagkakatipon sa tabi niya sa harapan ng kaban ay nag-alay ng maraming tupa at baka na di mabilang dahil sa dami. ⁷Ipinasok ng mga pari ang kaban ng tipan ni Yawe sa lugar na pinaglaanan dito, sa santuwaryo ng Bahay o kabanal-banalang lugar sa ilalim ng mga pakpak ng mga kerubin. ⁸Nakabuka ang mga pakpak ng mga kerubin sa ibabaw ng lugar ng kaban at kinakanlungan ng mga kerubin ang

kaban at ang mga pasanan nito. ⁹Mahahaba ang mga pasanan kaya nakikita ang dulo ng mga ito sa banal na silid, sa harapan ng kabanal-banalang silid; ngunit hindi nakikita buhat sa labas. Doon nananatili ang mga ito hanggang sa kasalukuyan. ¹⁰Walang laman ang kaban kundi ang dalawang tapyas na bato na inilagay ni Moises doon sa Horeb, nang pinagtibay ni Yawe ang tipan sa mga Israelita sa kanilang pag-alis sa Ehipto.

¹¹Nagsilabas ang mga pari sa dalanginan. Nagpabanal nga ng sarili ang lahat ng mga paring naroroon; walang pagtatangi sa pangkat nila. ¹²Naroroon ang lahat ng Levitang mang-aawit na sina Asaf, Heman at Yedutum, kasama ang kanilang mga anak at mga kapatid na nakasuot ng pinong lino, na nagpapatunog ng mga simbalo, salteryo at sitara; at sa tabi nila umiihip naman ng trumpeta ang sandaan at dalawampung pari. ¹³Sabay-sabay na nagparinig ang mga trumpeta at ang mga mang-aawit na nagpupuri at nagpapasalamat kay Yawe nang umawit sila sa saliw ng mga trumpeta, mga simbalo at ng ibang mga panugtog at nagsabi: Sapagkat siya ay butihin, sapagkat walang-hanggan ang kanyang awa, biglang napuno ang Bahay ng ulap ng kaluwalhatian ni Yawe.

¹⁴Kaya hindi na nakapagpatuloy pa ang mga pari sa kanilang tungkulin sapagkat napuno ng kaluwalhatian ni Yawe ang bahay ng Diyos.

6 ¹Kaya nagsalita si Solomon: “Sinabi ni Yawe na sa ulap siya nanirahan. ²At ako naman ay nagpatayo ng isang bahay na iyong tatahanan, ang isang lugar na iyong tirahang walang-hanggan.”

³Saka humarap ang hari at binasbasan niya ang buong kalipunan ng Israelita samantalang nakatayo ang lahat. ⁴At sinabi niya: “Purihin si Yaweng Diyos ng Israel! Nagsalita nga siya kay David na aking ama sa kanyang sariling bibig at tinupad ngayon ng kanyang kamay ang pangakong ito. ⁵Mula sa araw na ilabas ko ang aking bayan sa lupaing Ehipto, wala akong piniling lunsod sa lahat ng tribu ng Israel na pagtatayuan ng isang bahay na titigilan ng aking pangalan; at wala rin akong hinirang na tao na maging prinsipe ng aking bayang Israel. ⁶Ang Jerusalem lamang ang aking pinili upang manatili doon ang aking pangalan at si David ang aking hinirang upang pamunuan ang aking bayang Israel.” ⁷Nagbalak ang aking amang si David na gumawa ng isang bahay para sa Pangalan ni Yaweng Diyos ng Israel; ⁸ngunit sinabi ni Yawe sa aking amang si David: ‘Magaling ang balak na iyan na gumawa ng isang bahay sa

aking Pangalan. ⁹Kaya lamang, hindi ikaw ang gagawa ng Bahay, kundi ang iyong anak na manggagaling sa iyong sarili; siya ang gagawa ng Bahay sa aking Pangalan.' ¹⁰Tinupad ni Yawe ang salita niya: humalili nga ako sa aking amang si David at umupo ako sa luklukan ng Israel, kagaya ng sinabi ni Yawe, at gumawa rin ako ng bahay para sa Pangalan ni Yaweng Diyos ng Israel. ¹¹Inilagay ko roon ang kaban na kinaroroonan ng tipan ni Yawe na kanyang pinagtibay sa mga anak ng Israel."

Ang panalangin ni Solomon

¹²Pagkatapos, humarap si Solomon sa buong kalipunan ng Israel sa harapan ng altar ni Yawe, at iniunat ang kanyang mga kamay. ¹³Nagpagawa nga si Solomon ng isang tronong tanso, limang siko ang haba, limang siko ang luwang at tatlong siko ang taas na inilagay niya sa gitna ng patyo. Umakyat siya rito at lumuhod sa harapan ng buong kalipunang Israel. Itinaas niya ang mga kamay sa langit, ¹⁴at sinabi: 'O Yaweng Diyos ng Israel! Walang ibang Diyos na katulad mo sa langit at sa lupa na tinutupad ang tipan at kabutihang-loob sa iyong mga lingkod na lumalakad sa iyong harapan nang buong puso; ¹⁵tinupad mo sa aking amang si David ang ipinangako sa kanya; ngayon, ginawa mo sa iyong kamay ang sinabi mo sa iyong sariling bibig. ¹⁶Kaya nga, Yaweng Diyos ng Israel, tupdin mo sa iyong lingkod na si David ang ipinangako mo rin sa kanya: Hindi mangyayari na wala nang lalaki ng iyong lipi na nakaupo sa luklukan ng Israel upang maglingkod sa akin. Mag-iingat lamang ang iyong mga anak sa kanilang pamumuhay at susunod sa aking batas, gaya ng paglilingkod mo sa akin.

¹⁷Kaya, Yaweng Diyos ng Israel, matupad nawa ang salitang sinabi mo sa iyong lingkod na si David! ¹⁸Ngunit, puwede bang naninirahan ang Diyos kasama ng mga tao sa lupa? Kung hindi husto sa iyo ang langit at ang langit ng mga langit, gaano pa ang bahay na ito na aking ginawa? ¹⁹Pakinggan mo ang panalangin at dasal ng iyong lingkod. O Yaweng aking Diyos, at dinggin ang tawag at panalangin idinarain sa iyo ng iyong lingkod. ²⁰Nawa'y tumunghay, araw at gabi, ang iyong mga mata sa Bahay na ito, sa lugar na sinabi mo na paglalagyan mo ng iyong pangalan; dinggin ang panalangin ng iyong lingkod na nakaharap sa lugar na ito.

²¹Dinggin mo sana ang mga pagsamo ng iyong lingkod at ng iyong bayang Israel sa lugar na ito. Ikaw ang makikinig mula sa iyong tirahan, mula sa langit; ikaw ang makikinig at magpapatawad.

²²Kung may magkasala sa kanyang kapwa at papanumpain siya, at pumarito siya upang sumumpa sa harap ng iyong altar sa Bahay na ito, ²³makinig ka buhat sa langit, mamagitan ka at igawad ang katarungan sa iyong mga lingkod; parusahan ang may sala at ibagsak sa kanyang ulo ang kanyang pamumuhay, at ipahayag ang katarungan ng walang-sala.

²⁴Kung magapi ng mga kaaway ang iyong bayang Israel dahil sa pagkakasala niya sa iyo, at saka magbabalik-loob sila at aaminin ang kanyang sala, kung manalangin siya sa Bahay na ito, ²⁵pakinggan mo sana buhat sa langit, patawarin ang kasalanan ng bayan mong Israel at ibalik mo siya sa lupaing ibinigay mo sa kanya at sa kanyang mga magulang.

²⁶Kung mapinid ang langit at hindi umulan, dahilan sa nagkasala sila sa iyo, at saka sila nagsisisi sa kanilang kasalanan sapagkat hinamak mo sila, kung manalangin sila sa lugar na ito at aminin nila ang sala, ²⁷makinig ka mula sa langit, patawarin ang kasalanan ng iyong mga lingkod at ng bayan mong Israel; ituro mo sa kanila ang mabuting daan.

²⁸Kung may taggutom sa lupain, o salot, pagkatuyot o amag, o mga balang o mga tipaklong, kung kubkubin ng kaaway ang isa sa kanyang mga lunsod, ano mang salot at sakit, makinig ka nawa. ²⁹Pakinggan mo mula sa langit na tinitirhan mo ang lahat ng panalangin o pagsamo ng sino mang tao o ng buo mong bayang Israel na nakataas ang mga kamay sa gawi ng bahay na ito kapag dumaranas ng kapansanan at sugat. ³⁰Patawarin mo at gantiin ang bawat isa sang-ayon sa kanyang mga gawa sapagkat ikaw ang nakakakilala sa puso ng bawat isa – sapagkat ikaw ang nakakakilala sa puso ng tao. ³¹Sa gayon, matatakot sila sa iyo at lalakad sa iyong mga daan sa lahat ng araw ng kanilang buhay sa lupang ipinagkaloob mo sa aming mga magulang.

³²Gayon din naman ang dayuhang di kaanib sa bayan mong Israel, na manggagaling sa malayong bayan alang-alang sa iyong dakilang pangalan, kapag nabalitaan ang iyong malakas na kamay at unat na bisig. Kapag dumating sila upang manalangin sa Bahay na ito, ³³dinggin mo sana sila mula sa langit na iyong tinitirhan. Gawin mo ang lahat ng iniluluhog sa iyo ng dayuhan upang makilala ng lahat ng bayan sa lupa ang iyong pangalan at magpitagan sa iyo, gaya ng bayan mong Israel. At malalaman nila na ipinapatong ang iyong Pangalan sa Bahay na ito na aking ipinatayo.

³⁴Kapag lumabas ang iyong bayan upang lumaban sa kanyang mga kaaway sa daang

ipinag-utos mo sa kanila, kapag dumalangin sila sa iyo at makaharap sila sa gawi ng lunsod na iyong pinili at ng Bahay na aking ipinatayo para sa iyong Pangalan,³⁵ dinggin mo mula sa langit ang kanilang panalangin at kanilang pamanhik at igawad sa kanila ang katarungan.

³⁶Kung magkasala sila sa iyo – sapagkat walang taong di nagkakasala – at dala ng galit mo sa kanila ay ibigay mo sila sa kaaway, maaaring dalhin silang bihag sa malayo o malapit na bayan ng kaaway.³⁷ Kung magbalik-loob sila sa lupaing pinagdalan sa kanila, kung magbago sila sa bayan ng kanilang pagkabiha at magsabi: ‘Nagkasala kami, nagkamali kami, may-sala kami!’³⁸ kung magbalik-loob sila sa iyo nang buong-puso at buong-kaluluwa, sa lupain ng pagkabiha na nagdala sa kanila, at manalangin silang nakaharap sa kanilang lupaing ipinagkaloob mo sa kanilang mga magulang at sa lunsod na iyong pinili at sa Bahay na aking ipinatayo sa iyong pangalan,³⁹ pakinggan mo sana mula sa langit na tinitirhan mo ang kanilang panalangin at pagsusumamo, igawad sa kanila ang katarungan at patawarin ang bayan mo sa kanilang sala sa iyo.

⁴⁰Ngayon, O aking Diyos, mabuksan nawa ang iyong mga mata at makinig ang iyong mga pandinig sa panalangin sa lugar na ito.⁴¹ Kaya, tumayo ka ngayon, O Yaweng Diyos, papunta sa pahingahan mo, ikaw at ang kaban ng iyong lakas! Nawa’y maramtan ng kaligtasan ang iyong mga pari, O Yaweng Diyos, at magalak ang matatapang mo.

⁴²O Yaweng Diyos, huwag mo sanang ilayo ang mukha ng iyong hinirang, alalahanin mo ang iyong kagandahang-loob sa iyong lingkod na si David!”

Ang pagtatalaga ng templo

7 ¹Nang matapos na manalangin si Solomon, may bumabang apoy mula sa langit at tinupok ang susunuging handog at ang mga hain; at napuno naman ng Kaluwalhatian ni Yawe ang Bahay.² Hindi na nakapasok ang mga pari sa bahay ni Yawe; napuno nga ng kaluwalhatian ni Yawe ang bahay ni Yawe.³ Nakita ng lahat ng Israelita ang pagbaba ng apoy at ang Kaluwalhatian ni Yawe sa Bahay; nagpati-rapa sila upang sumamba at magpuri kay Yawe samantalang sinasabi: *sapagkat siya’y butihin, sapagkat walang-hanggan ang kanyang awa.*⁴ At nag-alay ang hari ng mga handog kay Yawe.⁵ Naghandog ang Haring Solomon ng 22,000 baka at 120,000 tupa. Ganito ang pasinayang ginawa ng hari at ng buong bayan sa bahay ng

Diyos.⁶ Nakatayo sa kanilang mga puwesto ang mga pari, at ang mga Levita na may dala ng mga panugtog na ipinagawa ni David upang magpasalamat kay Yawe sapagkat walang-hanggan ang kanyang awa. Kaya nagpuri si David sa pamamagitan nila nang umihip ang mga pari ng mga trumpeta sa harap ng mga Levita at nakatayo ang buong Israel.

⁷Itinalaga ni Solomon ang panloob na patyo na nasa harapan ng Bahay ni Yawe; doon siya nag-alay ng mga susunuging handog at ng mga taba ng mga handog ng mabuting pagsasamahan dahil sa hindi magkasiya ang mga susunuging handog, mga pagkaing handog at mga taba sa altar na tanso na ginawa ni Solomon.⁸ Sa panahong iyon, ipinagdiriwang ni Solomon ang pista sa loob ng pitong araw, kasama ang buong Israel – ang isang napakaraming kapulungang galing sa lahat ng bayan mula sa pagpasok sa Hamat hanggang sa batis ng Ehipto.⁹ Nang ikawalong araw nagkaroon ng katapusan sapagkat pitong araw tuma-gal ang pagtatalaga ng altar at ang pista.¹⁰ Nang ikadalawampu’t tatlong araw ng ikapitong buwan pinauwi ni Solomon ang lahat ng tao, na lubos ang kaligayahan at kasiyahan sa kanilang puso dahil sa mga ipinagkaloob ni Yawe kay David, kay Solomon at sa kanyang bayang Israel.

Muling napakita ang Diyos kay Solomon

¹¹Tinapos ni Solomon ang bahay ni Yawe at ang bahay ng hari. Nagtagumpay siya sa lahat ng binalak niyang gawin sa Bahay ni Yawe at sa kanyang sariling bahay.¹² Kaya nagpakita si Yawe sa kanya nang gabi at sinabi niya: dininig ko ang iyong panalangin, at pinili ko ang lugar na ito sa aking Bahay na panghain.¹³ Kung isara ko ang langit at hindi umulan, kung inuutusan ko ang mga balang na uubos sa lupain, o ang ipinapadalang salot sa aking bayan,¹⁴ at magpakumbaba naman ang aking bayan na nagdadala ng aking Pangalan, manalangin siya, hanapin ang aking mukha at talikdan ang kanyang masasamang gawi, pakikinggan ko sila mula sa langit, patatawarin ko ang kanilang mga kasalanan at lulunasan ko ang kanilang lupain.¹⁵ Nabubuksan na ang aking mga mata at nakikinig na ang aking mga pandinig sa panalanging ginagawa rito.¹⁶ Pinili ko na at pinabanal ang Bahay na ito upang panatilihin dito magpakailanman ang aking Pangalan. Naririto ang aking mga mata at puso araw-araw.¹⁷ At ikaw naman, kung lalakad sa aking harapan gaya ng ama mong si David, at tutuparin mo ang lahat ng ipinag-utos ko sa iyo, at susundin ang aking mga batas at mga tagubilin, patatagatin ko ang

luklukan ng iyong paghahari, ¹⁸ ayon sa aking pangako sa iyong amang si David nang sabihin sa kanya: 'Hindi ka mawawalan ng lalaking maghahari sa Israel.'

¹⁹ Subalit kung tatalikuran ninyo ako at pababayaan ang aking mga batas at mga tagubilin na ibinigay ko sa inyo at maglilingkod kayo sa ibang mga diyos at sasambahin sila, ²⁰ bubunutin ko kayo sa aking lupaing ipinagkalooob sa inyo, at ihahagis sa harapan ko ang Bahay na ito na aking itinalaga sa aking Pangalan, at gagawin ko itong kinamihansan at kahihayan sa lahat ng bayan. ²¹ Kahiman napakadakila ngayon ang Bahay na ito sa mga magdaraan at sasabihin: "Bakit kaya ganyan ang ginawa ni Yawe sa lupaing ito at sa Bahay na ito?" ²² At isasagot nila: "Sapagkat tinalikdan nila si Yaweng Diyos ng kanilang mga ninuno na naglabas sa kanila sa Ehipto; nakiisa sila sa ibang mga diyos, sumamba at naglingkod sa mga ito. Kaya pina-sapit niya sa kanila ang lahat ng kasamaang ito.

Ang ilang mga nagawa ni Solomon

8 ¹ Dalawampung taon ang lumipas habang ginagawa ni Solomon ang Bahay ni Yawe at ang kanyang sariling bahay, ² pagkatapos niyang ipatayong muli ang mga lunsod na ibinigay sa kanya ni Hiram at pinatira roon ang mga Israelita.

³ Sinalakay ni Solomon ang Hamat ng Soba at nakuha iyon. ⁴ Ipinatayo niyang muli ang Tadmor, sa may ilang, at lahat ng lunsod na imbakan sa Hamat; ⁵ ipinatayo niya ang Bethoron na nasa itaas at Bethoron na nasa ibaba, mga napaderang lunsod na may pinto at harang; ⁶ ang Balat at lahat ng lunsod na imbakan ng ariarian ni Solomon, ang mga lunsod ng mga sasakyan, ang mga lunsod ng mga mangangabayo; sa maikling salita: ang lahat ng maibigang ipatayo ni Solomon sa Jerusalem, sa Lebanon at sa lahat ng hangganan ng lupaing sakop niya.

⁷ Ang lahat ng mga natira sa mga Heteo, mga Amorreo, mga Pereseo, mga Heveo at mga Yebuseo, na di kalahi ng Israel, ang kanilang mga nalabi sa lupain na di nalipol ng mga Israelita, ay pinatawan ni Solomon ng sapilitang paggawa. ⁹ Ngunit walang inalipin si Solomon sa mga Israelita sa mga gawain; mga mandirigma sila, mga pinuno ng mga kagawad ng mga sasakyan at ng mga mangangabayo. ¹⁰ Dalawandaan at limampu ang mga opisyal na naitalaga ng mga tagapamahala ni Solomon; may kapangyarihan sila sa bayan.

¹¹ Pinaahon ni Solomon buhat sa lunsod ni David ang anak na babae ni Paraon sa bahay na ipinagawa niya rito; sinabi niya: "Hindi dapat na

patirahin ang isang babae sa bahay ni David na hari ng Israel; banal na ang lugar na iyon sa-pagkat doon pumasok ang kaban ni Yawe."

¹² Nang panahong iyon nag-alay si Solomon ng mga susunuging handog kay Yawe sa altar ni Yawe na itinayo niya sa harapan ng Portico. ¹³ Ipinaalay niya ang mga ito ayon sa ipinag-utos ni Moises sa bawat araw, sa mga araw ng pamamahinga sa mga bagong buwan at sa tatlong pistang taunan: ang pista ng Tinapay na Walang Lebadura, ang pista ng Mga Sanlinggo at ng Mga Kubol.

¹⁴ Itinatag din niya, ayon sa tuntunin ni David na kanyang ama, ang mga grupo ng mga pari sa kanilang pagtatrabaho, at ng mga Levita sa kanilang pangangasiwa nang magpuri sila kay Yawe at maglingkod sa harapan ng mga pari, ayon sa mga tuntunin ng bawat araw; at ang mga grupo din ng mga bantay-pinto sa bawat pintuan, batay sa tuntunin ni David, na tao ng Diyos. ¹⁵ Hindi sila nagkulang sa mga utos ng hari hinggil sa mga pari at mga Levita, ni tungkol sa mga kayamanan. ¹⁶ Ganito natapos ang lahat ng gawain ni Solomon magmula sa araw nang ilagay ang pundasyon ng Bahay ni Yawe hanggang matapos iyon. Ganap, talaga, ang Bahay ni Yawe.

¹⁷ At nagpunta si Solomon sa Asion-Geber at sa Elat, na nasa baybayin ng dagat, sa lupain ng Edom. ¹⁸ Pinadalhan siya ni Hiram ng mga barkong dala ng mga tauhan nito na mga bihasang mandaragat. Sinamahan nila ang mga tauhan ni Solomon at pumunta sa Ofir. Dito sila nagtamo ng apatnaraan at limampung talentong ginto na kanilang dinala kay Haring Solomon.

Ang pagdalaw ng Reyna ng Seba

9 ¹ Nabalitaan ng reyna ng Seba ang kanyang tanyagang ni Solomon at nagpunta siya sa Jerusalem upang subukin ito sa pamamagitan ng palaisipan. Marami siyang tagahatid at mga kamelyong may dalang mga pabango, maraming ginto at mahahalagang bato. Nagpunta siya kay Solomon at nakipag-usap tungkol sa nasa isip niya. ² Ipinaliwanag ni Solomon ang lahat ng suliranin niya at wala nang nakatago na hindi naipaliwanag nito sa kanya.

³ Nakita ng reyna ng Seba ang karunungan ni Solomon, ang bahay na kanyang pinagawa, ⁴ ang pagkain sa kanyang hapag, ang tirahan ng kanyang mga alipin, ang bikas at kisig ng mga tauhan niya, ang kanyang mga tagadala ng kopa at ang kanilang mga kasuotan, at ang mga sinunog na handog na iniaalay niya sa Bahay ni Yawe at waring nawalan ito ng hininga. ⁵ Sinabi

ng reyna sa hari: “Totoo palang lahat ang nabalitaan ko sa aking lupain tungkol sa iyo at sa iyong karunungan. Hindi ko pinaniwalaan iyon hanggat hindi ko napupuntahan at nakikita ng aking mga mata. ⁶Hindi pa ang kalahati ng malawak mong karunungan ang aking nabalitaan kundi nahigtan mo pa ang lahat ng narinig ko.

⁷Mapalad ang iyong mga sakop, mapapalad ang iyong mga lingkod na laging nasa harapan mo at nakikinig sa iyong karunungan! ⁸Purihin si Yaweng iyong Diyos na nagmamahal sa iyo at naglagay sa iyo sa kanyang trono upang maghari sa ngalan ni Yaweng iyong Diyos. Mahal ng iyong Diyos ang Israel at gusto niyang patatagin ito magpakailanman; dahil dito pinapaghari ka niya dito upang gumawa ng karapatan at kata-rungan.

⁹Nagbigay siya sa hari ng sandaan at dalawang talentong ginto, napakaraming pabango at mahahalagang bato. Kailanman, di nakikita ang napakaraming pabango, gaya ng ibinigay ng reyna ng Seba kay Haring Solomon.

¹⁰Ang mga tauhan ni Hiram at ang mga tauhan ni Solomon na nagdala ng ginto mula sa Ofir ay nagdala rin ng mamahaling kahoy at mahahalagang bato. ¹¹Ang kahoy ng santol ay ginamit ng hari sa pagpapagawa ng sahig ng Bahay ni Yawe, ng palasyo ng hari at ng mga sitara at mga salteryo para sa mga mang-aawit. Wala pang nakakita ng kahoy na tulad nito sa lupain ng Juda.

¹²Ibinigay ni Haring Solomon sa reyna ng Seba ang lahat ng gusto niya. Ginantihan din niya ito sa lahat ng dala nito. At umuwi siya at nagbalik sa kanyang bayan na kasama ang kanyang mga lingkod.

¹³Ang timbang ng gintong dumarating kay Solomon taun-taon ay animnaraan at animnapu't anim na talento, ¹⁴bukod pa sa buwis sa mga mangangalakal at mga mamimili ng nagtamo at nagdala nito. Nagdala rin ng ginto at pilak kay Solomon ang lahat ng hari ng Arabia at ang mga nangangasiwa sa kaharian.

¹⁵Gumawa ang Haring Solomon ng dalawang malalaking kalasag mula sa pinukpok na ginto – itinubog ang bawat kalasag sa animnaraang shekel na ginto; ¹⁶at tatlong daang maliliit na kalasag mula sa pinukpok na ginto – itinubog ang bawat isa sa tatlundaang shekel na ginto. At inilagay niya ang mga ito sa palasyo na “Gubat ng Lebanon.”

¹⁷Gumawa rin ang hari ng isang malaking tronong marpil na binalutan niya ng lantay na ginto. ¹⁸May anim na baytang ang trono, isang baytang sa likuran, at mga braso sa magkabi-

lang tabi ng upuan. ¹⁹May dalawang leon na nakatayo sa magkabilang tabi ng mga braso at labindalawang leon pang nakatayo sa magkabilang tabi ng anim na baytang. Wala pang nakitang katulad nito sa alinmang kaharian.

²⁰Yari sa ginto ang lahat ng kopa ni Haring Solomon at lantay na ginto ang lahat ng kagamitan sa palasyo na “Gubat ng Lebanon”. Hindi nga pinahahalagahan ang pilak sa kapanahunan ni Haring Solomon. ²¹Sapagkat mayroong mga barko ang hari na nagpupunta sa Tarsis kasama ng mga kay Hiram; bumabalik ang mga ito tuwing ikatlong taon buhat sa Tarsis na may dalang ginto, pilak, marpil, mga unggoy at mga pabo real.

²²Kayat daig ni Solomon ang lahat ng hari sa lupa sa kayamanan at karunungan. ²³Gustong makipagkita ng lahat ng hari sa lupa kay Solomon upang pakinggan ang karunungan inilagay ng Diyos sa kanyang puso. ²⁴At taun-taong nagdadala ang bawat isa sa kanila ng regalo: mga bagay na pilak at ginto, mga damit, mga sandata, mga pabango, mga kabayo at mga mola.

²⁵May apat na libong kuwadra si Solomon para sa kanyang mga kabayo at mga karwahe at labindalawang libong mangangabayo na ipinuwesto niya sa mga bayang pangkarwahe at sa Jerusalem na malapit sa hari. ²⁶Naghari siya sa lahat ng hari, mula sa Ilog hanggang sa lupain ng mga Pilisteo at sa hangganan ng Ehipto. ²⁷Ginawa ng hari na parang karaniwang bato ang pilak sa Jerusalem, at kasindami ng mga sikomoro sa Mababang Lupa ang mga sedro. ²⁸Ipinagbili rin sa lahat ng bansa sa ngalan ni Solomon ang mga kabayong galing sa Musri.

²⁹Ang iba pang nagawa ni Solomon, mula sa pasimula hanggang wakas, ay nakasulat sa kasaysayan ni propeta Natan, sa hula ni propeta Ahias na Silonita at sa pangitain ng manghuhulang si Ido tungkol kay Yeroboam na anak ni Nabat. ³⁰Apatnapung taong naghari si Solomon sa Jerusalem, na hari ng Israel. Pagkahimlay niya kasama ng kanyang mga ninuno, inilibing sa lunsod ni David, na kanyang ama, at hinalinhan siya sa paghahari ng kanyang anak na si Roboam.

Si Roboam at ang kaharian ng Israel

10 ¹Nagpunta si Roboam sa Sikem, sapagkat doon nagpunta ang buong Israel upang gawin siyang hari. ²Nabalitaan iyon ni Yeroboam na anak ni Nabat, na nasa Ehipto matapos takasan si Haring Solomon. Bumalik siya mula sa Ehipto, ³sapagkat ipinatawag siya ng mga tribu sa hilaga at dumating, kasama ng

mga ito. Sinabi nila kay Roboam: ⁴“Mabigat ang pasaning ibinigay sa amin ng iyong ama. Paganin mo ang mabagsik na pang-aalipin ng iyong ama at ang mabigat na pasaning ibinigay niya sa amin at paglilingkuran ka namin.”

⁵Sumagot siya: “Balikan ninyo ako makalipas ang tatlong araw.” At umalis ang bayan.

⁶Sinangguni ni Haring Roboam ang matatandang naglingkod sa kanyang amang si Solomon noong nabubuhay pa ito, at itinanong: “Sa palagay ninyo, ano’ng dapat kong isagot sa bayang ito?” ⁷At sinagot siya: “Kung magiging mabuti ka sa bayang ito, kung masisiyahan sila sa iyo, nang may mabuting salita, paglilingkuran ka nila magpakailanman.”

⁸Pinabayaan naman ni Roboam ang payo ng matatanda at sinangguni niya ang mga kabataang walang isip na kababata niya at ngayo’y naglilingkod sa kanya. ⁹Sinabi niya: “Sa palagay ninyo, ano’ng dapat isagot sa bayang ito na nagsabi sa akin: ‘pagaanin mo ang pasaning ibinigay sa amin ng iyong ama?’” ¹⁰Sumagot ang mga binatang walang isip na kababata niya: “Ano’ng dapat sabihin sa bayang nagsabi: ‘Mabigat ang pasaning ibinigay sa amin ng iyong ama; pagaanin mo ang aming pasanin?’ Isagot mo sa kanila: ‘Mas makapal ang aking kalingkingan kaysa baywang ng aking ama.’” ¹¹Mabigat man ang pasaning ipinataw ng aking ama, mas mabigat ang ipapapasan ko sa inyo; hinagupit man kayo ng aking ama, hahagupitin ko kayo ng latigong may tinik.”

¹²Nang ikatlong araw, dumating si Yeroboam at ang buong bayan kay Roboam; sinabi nga sa kanila ng hari: Magbalik kayo sa akin makaraan ang tatlong araw. ¹³Pero matigas na ang isinagot sa kanila ng hari nang pabayaang niya ang payo ng matatanda. ¹⁴Kinausap niya ang mga ito, tulad ng ipinayo ng mga binatang walang isip at sinabi: “Mabigat ang pasaning ipinataw ng aking ama, gagawin ko itong mas mabigat pa. Hinagupit kayo ng aking ama at hahagupitin ko kayo ng latigong may tinik pa.”

¹⁵Hindi pinakinggan ng hari ang bayan. Ginusto nga ng Diyos na matupad ang pangako ni Yawe kay Yeroboam na anak ni Nabat sa pamamagitan ni Ahias na Silonita. ¹⁶Pagkakita ng Israel na hindi sila pinansin ng hari, sinagot nila ang hari: “Ano ba ang pakialam namin kay David? Wala kaming mamanahin sa anak ni Jese! Balik sa iyong mga tolda, Israel! Bahala ka sa sarili mo, David!”

¹⁷At bumalik ang buong Israel sa kani-kanilang bayan. Ang mga Israelitang naninirahan sa mga bayan ng Juda lamang ang pinagharian ni Roboam. ¹⁸Ipinadala ni haring Roboam

si Adoram na tagapamahala ng mga ipinagagawa ng hari ngunit binato siya ng mga Israelita at namatay. Kayat nagmamadaling sumakay sa kanyang karwahe si Haring Roboam at tumakas pa-Jerusalem. ¹⁹Sa ganito naging suwail ang mga Israelita sa angkan ni David hanggang sa kasalukuyan.

Ang paghahari ni Roboam sa Juda

11 ¹Pagdating ni Roboam sa Jerusalem, tinipon niya ang buong tribu ng Juda at ng Benjamin: sandaa’t walumpung libong piling mandirigma – upang labanan ang Israel at ibalik ang pagkahari kay Roboam. ²Ngunit sinabi ni Yawe sa propetang si Semeyas: ³“Sabihin mo kay Roboam, na anak ni Solomon, na hari ng Juda, at sa lahat ng Israelitang nasa Juda at Benjamin.” ⁴Sabi ni Yawe: “Huwag ninyong labanan ang inyong mga kapatid. Magsiuwi na kayong lahat pagkat galing sa akin ang lahat ng ito. Pinakinggan nila ang salita ni Yawe at nagsiuwi, sa halip na labanan si Yeroboam.

⁵Umuwi si Roboam sa Jerusalem at nagsimulang magtayo ng mga napapaderang lunsod sa Juda. ⁶Kinutaan niya ang Belen, Etam, Tekoah, ⁷Betsur, Soko, Adulam, ⁸Gat, Maresa, Ziv, ⁹Adoraim, Lakis, Azeka, ¹⁰Sora, Ayalon at Hebron, na nasa Juda at Benjamin. ¹¹Pinatibay niya ang pader ng mga lunsod na ito at nagtala siya ng mga pinuno na may panustos na pagkain, langis at alak. ¹²Sa bawat lunsod na ito, may mga kalasag at mga sibat. Sa gayon lalong pinatibay niya ang mga lunsod na ito, at nasakop niya ang Juda at Benjamin.

¹³Humarap kay Roboam ang mga pari at mga Levita ng buong Israel buhat sa lahat ng dako ng lupain. ¹⁴Iniwang ng mga Levita ang kanilang mga pastulan at ari-arian at nagpunta sila sa Juda at Jerusalem, sapagkat inagawan sila ni Yeroboam at ng mga anak nito ng paglilingkod kay Yawe bilang mga pari. ¹⁵Nagtalaga si Yeroboam ng kanyang sariling mga pari sa mga altar sa burol para sambahin ang mga barakong kambing at guyang ipinagawa niya. ¹⁶Kasunod ng mga Levitang naghahanap kay Yawe nang tapat, ay nagpunta rin sa Jerusalem mula sa lahat ng tribu ng Israel upang maghandog kay Yaweng Diyos ng kanilang mga ninuno. ¹⁷Pinatibay nila ang kaharian ng Juda at pinatatag ang kapangyarihan ni Roboam na anak ni Solomon, sa loob ng tatlong taon; sapagkat noon sinunod ang daan nina David at Solomon.

¹⁸Pinakasalan ni Roboam si Mahalat, na anak ni Yerimot, na anak naman ni David at ni Abigail, na anak na babae ni Eliab, na anak ni Jese.

¹⁹Nagkaroon sila ng mga anak na lalaki na sina Yeus, Semarias at Zaham. ²⁰At pinakasalan niya si Maakang anak ni Absalon, at ang mga anak niya rito ay sina Abias, Atai, Ziza at Selomit. ²¹Mahal ni Roboam si Maakang anak ni Absalon, nang higit sa lahat niyang asawa at iba pang babae. Labingwalo ang naging asawa niya at animnapu ang kanyang babae at ang mga anak niya ay dalawampu't walong lalaki at animnapung babae.

²²Ipinauna ni Roboam si Abias, na anak ni Maaka, at ginawang pinuno ng kanyang mga kapatid, sapagkat binabalak niyang gawing hari ito.

²³Buong kahusayan niyang ikinalat ang lahat niyang anak sa lahat ng dako ng Juda at ng Benjamin at sa lahat ng nakukutaang lunsod. Binigyan sila ng lahat ng kailangan at ikinasal.

12 ¹Nang malakas at matatag na ang paghahari ni Roboam, tinalikdan niya at ng buong Israel ang Batas ni Yawe. ²Noong ikalimang taon ni Roboam, sinalakay ni Sosak na hari ng Ehipto ang Jerusalem sapagkat hindi sila naging tapat kay Yawe. ³Nagdala ito ng 1,200 sasakyan, 60,000 kabayo at di-mabilang na hukbo ng mga Libio, Sukita at Kusita na sumama sa kanya buhat sa Ehipto. ⁴Nasakop niya ang mga napapaderang lunsod ng Juda at nakaabot siya sa Jerusalem.

⁵Kaya nagpunta si Semeyas na propeta kay Roboam at sa mga pinuno ng Juda na nagtipun-ton sa Jerusalem dahil kay Sosak, at sinabi niya sa mga ito: "Ito ang sabi ni Yawe: Pina-bayaan ninyo ako kaya pinabayaan ko rin kayo sa mga kamay ni Sosak." ⁶At nagpakumbaba ang mga pinuno ng Israel at ang hari, at sinabi: "Makatarungan si Yawe!" ⁷Nang makita ni Yawe na nagpakumbaba sila, sinabi niya kay Semeyas: "Nagpakumbaba na sila kayat hindi ko na sila pupuksain; sa halip ay ililigtas ko sila mamaya at hindi babagsak ang aking galit sa Jerusalem sa pamamagitan ni Sosak. ⁸Pero magiging alipin sila upang makita nila ang kaibhan ng paglilingkod sa akin at ng paglilingkod sa mga bansang dayuhan.

⁹Sinalakay ni Sosak, na hari ng Ehipto, ang Jerusalem at kinuha niya ang mga kayamanan ng Bahay ni Yawe at ng bahay ng hari; kinuha niyang lahat, pati ang mga kalasag na ginto na ipinagawa ni Solomon. ¹⁰Pinalitan ni Roboam ang mga ito ng mga kalasag na tanso na ipinagkatiwala niya sa mga pinuno ng mga bantay sa mga pintuan ng bahay ng hari. ¹¹Tuwing punta ang hari sa Bahay ni Yawe, dinadala ng mga bantay ang mga iyon at pagkatapos ay

ibinabalik sa silid ng mga bantay. ¹²Nagpakumbaba nga si Roboam, kayat lumayo sa kanya ang galit ni Yawe at hindi na siya nilipol. May mabubuting bagay pa rin sa Juda.

¹³Tumatag ang paghahari ni Roboam sa Jerusalem. Apatnapu't isang taong gulang siya nang maghari, at naghari siya nang labimpitong taon sa Jerusalem, ang lunsod na pinili ni Yawe sa lahat ng tribu ng Israel, upang paglagyan ng kanyang pangalan. Si Naamang Amonita ang kanyang ina. ¹⁴Ginawa niya ang masama, sapagkat hindi niya dinibidib ang paghahanap kay Yawe.

¹⁵Ang kasaysayan ni Roboam, mula sa pasimula hanggang wakas, ay nakasulat sa kasaysayan ni propeta Semeyas at ni Idong manghuhula. Doon din nakasulat ang mga kamag-anak niya. Walang tigil ang digmaan nina Roboam at Yeroboam. ¹⁶Nahimlay si Roboam sa piling ng kanyang mga ninuno at inilibing siya sa Lunsod ni David. Hinalinhan siya ng kanyang anak na si Abias.

Ang paghahari ni Abias sa Juda

13 ¹Nagsimulang maghari sa Juda si Abias noong ikalabingwalong taon ni haring Yeroboam. ²Tatlong taon siyang naghari sa Jerusalem. Si Maakang anak ni Uriel na taga-Geba ang kanyang ina. Nagdigmaan sina Abias at Yeroboam.

³Nagsimulang makidigma si Abias na kasama ang apatnaraang libong piling lalaki na magigiting na mandirigma at naghanay naman si Yeroboam laban sa kanya ng walundaang libong pili at matatapang na mandirigma. ⁴Tumayo si Abias sa bundok Semaraim sa kabundukan ng Efraim at sumigaw: "Pakinggan ninyo ako, Yeroboam at ng buong Israel! ⁵Hindi pa ba ninyo alam na ipinagkaloob na ni Yaweng Diyos ng Israel magpakailanman ang paghahari sa Israel kay David at sa kanyang mga anak bunga ng isang kasunduang walang hanggan? ⁶Ngunit naghimagsik laban sa kanyang panginooon si Yeroboam na lingkod ni Solomon na anak ni David, ⁷at sumama sa kanya ang mga taong walang-kabuluhan at sukab at tumutol sila kay Roboam, na anak ni Solomon. Bata pa si Roboam at walang karanasan kayat hindi siya nakapanindigan.

⁸At binalak ninyo ngayon na makamtan ang kaharian ni Yawe na nasa kamay ng mga anak ni David? Napakarami nga ninyo ngunit nasa inyo ang mga guyang ginto na ipinagawa ni Yeroboam, na mga diyos ninyo. ⁹Hindi ba't itinaboy ninyo ang mga pari ni Yawe, ang mga

anak ni Aaron at ang mga Levita? Hindi ba't gumawa kayo ng inyong mga pari tulad ng mga tao sa ibang bansa? Kung may pumarito lamang upang italaga sa pag-aalay ang isang batang toro at pitong tupang lalaki, nagiging pari siya ng mga hindi mga diyos. ¹⁰Si Yawe naman ang aming Diyos at hindi namin siya tinalikdan. Ang mga inapo ni Aaron at ang mga Levita ang mga paring naglilingkod kay Yawe. ¹¹Tuwing uma-ga't hapon silang nagsusunog ng mga sinunog na handog kay Yawe at ng mabangong insenso. Nasa hapag na yaring lantay na ginto ang mga tinapay. Nagsisindi kami tuwing hapon ng mga ilawan ng kandelabrong ginto. Tinutupad nga namin ang mga alituntunin ni Yaweng aming Diyos na inyo namang pinabayaan.

¹²Nangunguna sa amin ngayon ang Diyos kasama ang kanyang mga paring may mga trumpetang hihipan nang malakas laban sa inyo. Mga anak ng Israel, huwag ninyong labanan si Yaweng Diyos ng inyong mga ninuno sapagkat hindi kayo magtatagumpay!"

¹³Iniutos ni Yeroboam na tambangan upang salakayin sa likuran ang mga taga-Juda, kaya nasa harap nila ang hukbo at nasa likuran nila ang pananambang. ¹⁴Nang lumingon ang mga taga-Juda, napansin nilang sinasalakay sila sa harapan at sa likuran. Tumawag sila kay Yawe habang hinihipan ng mga pari ang mga trumpet. ¹⁵Pinawalan ng mga taga-Juda ang sigaw ng digmaan at sa pagsigaw nila, itinaboy ng Diyos si Yeroboam at ang buong Israel sa harap ni Abias at ng Juda. ¹⁶Tumakas ang mga Israelita sa harap ng Juda at ibinigay sila ng Diyos sa kamay nito. ¹⁷Malaking pagkatalo ang idinulot sa kanila ni Abias at ng kanyang hukbo. Limandaang libong piling lalaki ng Israel ang nasawi. ¹⁸Napahiya ang mga taga-Israel at nagtagumpay ang mga taga-Juda sapagkat nagpatulong sila kay Yaweng Diyos ng kanilang mga ninuno. ¹⁹Hinabol ni Abias si Yeroboam at kinuha sa kanya ang mga lunsod: ang Betel at ang mga nayong sakop nito, ang Yesana at ang mga nayong sakop nito, at ang Efron at ang mga nayong sakop nito. ²⁰Hindi na lumakas si Yeroboam sa panahon ni Abias. Sinaktan siya ni Yawe at namatay. At ²¹lumakas naman si Abias, nag-asawa ng labing-apat at nagkaanak ng dalawampu't dalawang lalaki at labing-anim na babae.

²²Ang iba pang kasaysayan ni Abias, ang kanyang ginawa at sinabi ay nakasulat sa pag-sasalaysay ni Idong propeta. ²³Pagkatapos, nahimlay si Abias sa piling ng kanyang mga ninuno at inilibing sa lunsod ni David. Hinalinhan siya sa paghahari ng anak niyang si Asa. Sa

panahon niya, nagkaroon ng kapayapaan sa lupain nang sampung taon.

Ang paghahari ni Asa

14 ¹Ginawa ni Abias ang mabuti at matuwid sa mata ni Yaweng kanyang Diyos. ²Inalis niya ang mga altar ng mga dayuhan at ang mga altar sa burol. Dinurog niya ang mga batong banal at ibinuwal ang mga haliging banal. ³Ipinag-utos niya sa mga taga-Juda na hanapin si Yaweng Diyos ng kanilang mga ninuno at tupdin ang Batas at ang mga utos. ⁴Pinaalis din niya sa lahat ng lunsod ng Juda ang mga altar sa burol at ang mga haliging banal ng araw. Naging mapayapa noon ang kaharian.

⁵Nagpatayo siya sa Juda ng mga napapaderang lunsod sapagkat mapayapa ang lupain at hindi siya nakipagdigmaan sa mga taong iyon. Pinagkalooban nga siya ni Yawe ng kapayapaan. ⁶Sinabi ni Asa sa mga taga-Juda: "Ipatayo natin ang mga lunsod na ito at paligiran ng mga pader, mga tore, mga pintuan at mga halang habang nasa kapangyarihan natin ang lupain. Hinanap natin si Yaweng ating Diyos, kaya hinanap niya tayo at binigyan ng kapayapaan sa lahat ng dako." Nagpatayo nga sila at nagtagumpay.

⁷May isang hukbo si Asa: tatlundaang libong taga-Juda na may dalang malalaking kalasag at sibat, at dalawandaan at walumpung libong taga-Benjamin, na may dalang maliliit na kalasag at busog. Matatapang na mandirigma silang lahat.

⁸Sinalakay sila ni Zerak na Kusita na may hukbong binubuo ng isang milyong kawal at tatlundaang karwahe at umabot ito sa Maresa. ⁹Sinalubong siya ni Asa at inihanay nito ang hukbo sa lambak ng Sefata, sa hilaga ng Maresa. ¹⁰Tumawag si Asa kay Yaweng kanyang Diyos at sinabi: "Yawe, madali sa iyo ang tumulong sa mahina o sa makapangyarihan. Kayat tulungan mo kami, Yaweng aming Diyos. Sapagkat sa iyo kami sumasandig, at sa iyong ngalan namin sinasalakay ang makapal na hukbong ito. Yawe, ikaw ang Diyos. Huwag kang magpatalo kaninuman."

¹¹Nilupig ni Yawe ang mga Kusita sa harap ni Asa at ng Juda, at tumakas ang mga Kusita. ¹²Tinugis sila ni Asa at ng kanyang mga tauhan hanggang sa Gerar; nasawi ang mga Kusita at walang natirang buhay sa kanila sapagkat nilipol sila sa harap ni Yawe at ng kanyang hukbo. Napakarami ang nasamsam sa kanila. ¹³Nilupig din ang lahat ng lunsod sa paligid ng Gerar, at sa paggawa ni Yawe ay nasindak sila. Inagawan ang lahat ng lunsod doon sapagkat napaka-

yaman ng mga ito. Sinalakay din ang mga kawan at tinangay ang maraming tupa at kamelyo. At nagbalik na sila sa Jerusalem.

15 ¹Ang Espiritu ng Diyos ay napakay-Azarias na anak ni Oded. ²Pinuntahan niya si Asa at sinabi: “Makinig kayo, Asa at lahat ng taga-Juda at Benjamin. Sasainyo si Yawe kung kayo ay sasakanya. Kung hinahanap ninyo siya ay makikita ninyo siya; subalit kung tinatalikdan ninyo siya ay tatalikdan niya kayo. ³Sa loob ng mahabang panahon, walang tunay na Diyos ang Israel, at walang paring magtuturo at walang Batas. ⁴Pero kung nasa gitna sila ng hapis ay babalik sila kay Yaweng Diyos ng Israel at hahanapin siya at matatagpuan nila si Yawe. ⁵Sa panahong iyon, walang kapayapaan kundi malaking kaguluhan para sa lahat ng naninirahan sa mga bansa. ⁶Maglalaban ang mga bansa at lunsod sapagkat liligaligin sila ng Diyos ng lahat ng uri ng salot. ⁷Subalit lakasan ninyo ang inyong loob at huwag manghina sapagkat gantimpalaan kayo sa inyong mga ginawa.”

⁸Nang marinig ni Asa ang mga salitang ito at ang propesiyang ito, lumakas ang kanyang loob at pinaalis niya ang lahat ng kasuklam-suklam na mga diyus-diyusan sa buong lupain ng Juda at ng Benjamin at sa lahat ng lunsod na kanyang nalupig sa kabundukan ng Efraim. At isinaayos ang altar ni Yawe na nasa harapan ng Bahay ni Yawe.

⁹Tinipon niya ang lahat ng taga-Juda at Benjamin at ang mga galing sa Efraim sa Manase at sa Simeon na naninirahan sa piling nila sapagkat maraming taga-Israel ang sumama sa kanya nang makita ng mga ito na sumasakanya si Yaweng kanyang Diyos. ¹⁰Nagkatiipon-tipon sila sa Jerusalem sa ikatlong buwan ng ikalimang taon ng paghahari ni Asa. ¹¹Nang araw na iyon, nag-alay sila kay Yawe ng pitundaang baka at pitunlibong tupa na galing sa kanilang sinamsam. ¹²Pinagtibay nila ang isang kasunduan na hanapin si Yaweng Diyos ng kanilang mga ninuno. ¹³At dapat na mapatay ang sinumang hindi humanap nang buong puso at buong kaluluwa kay Yaweng Diyos ng Israel, maliit man o malaki, lalaki man o babae. ¹⁴Sumumpa sila nang malakas kay Yawe na may kasamang malakas na saliw ng mga trumpeta at mga tambuli. ¹⁵Ikinagalak ng buong Juda ang panata sapagkat ginawa nila ito nang buong puso at kusang-loob nilang hinanap si Yawe kayat napakita siya sa mga ito at pinagkalooban ng kapayapaan sa lahat ng dako.

¹⁶Inalisan ni haring Asa ng titulong Inang Reyna ang kanyang ina sapagkat nagpagawa

ito ng isang diyus-diyusang Asera. Pinutol niya ang diyus-diyusan, dinurog niya ito at sinunog sa batis ng Kidron. ¹⁷Hindi naman naalis ang mga altar sa burol sa Israel. Gayunpaman, buong-pusong hinanap ni Asa si Yawe habang siya’y nabubuhay. ¹⁸Dinala niya sa Bahay ni Yawe ang mga handog na itinalaga ng kanyang ama at ang kanyang sariling handog – mga pilak, ginto at iba pang mga bagay. ¹⁹Hindi nagkaroon ng digmaan hanggang sa ikatat-lumpu’t limang taon ng paghahari ni Asa.

16 ¹Nang ikatatlumpu’t anim na taon ng paghahari ni Asa, sinalakay ni Basan na hari ng Israel ang Juda at kinutaan ang Rama upang hadlangan ang pakikipag-ugnayan ng Juda kay Haring Asa. ²Kinuha naman ni Asa ang pilak at ginto sa mga kabang-yaman ng Bahay ni Yawe at ng bahay ng hari, at ipinadala ang mga ito kay Benadad, na hari ng Siria, at naninirahan sa Damasco, at ipinasabi dito: ³“Gumawa tayo ng tipan, kagaya ng ginawa ng aking ama at ng iyong ama. Pinadalhan kita ng pilak at ginto. Sirain mo ang kasunduan ninyo ni Basan na hari ng Israel upang layuan niya ako.” ⁴Pinakinggan ni Benadad si haring Asa at ipinadala nito ang mga pinuno ng kanyang hukbo laban sa mga lunsod ng Israel, at nilupig nila ang Ion, Dan, Abelmain at lahat ng lunsod na imbakan sa Neftali. ⁵Nang malaman iyon ni Basa, inihinto niya ang pagpapagawa sa Rama at iniwan iyon. ⁶Isinama naman ni haring Asa ang buong Juda at kinuha nila sa Rama ang mga bato at kahoy na ginamit ni Basa sa pagpapagawa. Ginamit niya ang mga ito para patibayin ang Geba at Mispa.

⁷Nang panahong iyon, pinuntahan ng manghuhulang si Hanani si Asang hari ng Juda at sinabi sa kanya: “Sapagkat nananalig ka sa hari ng Aram at hindi kay Yaweng iyong Diyos, nakawala sa iyong kamay ang hukbo ng hari ng Aram. ⁸Hindi ba isang malaking hukbo ang mga Kusita at mga Libio na may mga karwahe at maraming mangangabayo? Gayunpaman, sapagkat nananalig ka kay Yawe, inilagay niya ang mga ito sa iyong mga kamay. ⁹Sapagkat ginagalugad ng mga mata ni Yawe ang buong mundo upang palakasin ang mga naghahanap sa kanya nang buong-puso. Nanlinlang ka sa bagay na ito kaya magmula ngayon ay magkakaroon ka ng mga digmaan.”

¹⁰Nagalit si Asa sa manghuhula dahil sa mga sinabi nito at ikinadena niya ito sa bilangguan. Nang panahon ding iyon pinahirapan niya ang mga taumbayan.

¹¹Ang kasaysayan ni Asa, mula sa pasimula

hanggang sa wakas, ay nakasulat sa Aklat ng mga Hari ng Juda at ng Israel. ¹²Nang taong ikatatumpu't siyam ng kanyang paghahari, nagkasakit nang malubha si Asa sa paa. ¹³Sa kanyang pagkakasakit ay hindi siya dumulog kay Yawe kundi sa mga manggagamot. Pagkatapos namatay si Asa noong ikaapatnapu't isang taon ng kanyang paghahari. Ibinaon siya sa libingang ipinagawa niya sa Lunsod ni David; at inihiga siya sa isang higaang puno ng mga pabangong inihanda, ayon sa sining ng paggawa ng mga pabango, at sinuob ng sinunog na napakaraming pabango.

Si Yosafat ng Juda

17 ¹Hinalinhan siya ng kanyang anak na si Yosafat na nagpalakas laban sa Israel. ²Nagpuwesto si Yosafat ng mga kawal sa lahat ng napapaderang lunsod ng Juda, mga gobernador sa buong lupain ng Juda at sa mga lunsod ng Efraim, na nasakop ni Asa na kanyang ama.

³Napakay-Yosafat si Yawe sapagkat lumakad siya sa mga daang sinundan ng kanyang ama at hindi niya hinanap ang mga Baal, ⁴kundi ang Diyos ng kanyang ama. Lumakad siya ayon sa mga utos nito at hindi tinularan ang ginagawa ng Israel. ⁵Pinatatag ni Yawe ang kanyang paghahari. Ang lahat ng taga-Juda ay nagdala ng mga regalo kay Yosafat at nagkaroon siya ng malaking kayamanan at karangalan. ⁶Masi-gasig siya sa paglilingkod kay Yawe at inalis niya sa Juda ang mga altar sa burol at ang mga banal na haligi.

⁷Nang ikatlong taon ng kanyang paghahari, sinugo niya ang kanyang mga opisyal na sina Benhail, Abdias, Zacarias, Nataniel at Mikeas upang magturo sa mga lunsod ng Juda. ⁸Kasama nila ang mga Levitang sina Semeyas, Netanias, Zebadias, Asael, Semiramot, Yonatan, Adonias, Tobias at Tobadonias, pati ang mga paring sina Elisama at Yoram. ⁹Kayag nagturo sila sa Juda. Dala nila ang aklat ng Batas ni Yawe. Nilibot nila ang lahat ng lunsod ng Juda at tinuruan ang bayan.

¹⁰Bumagsak ang poot ni Yawe sa lahat ng kaharian ng lupaing nasa paligid ng Juda kayag hindi nito dinigma si Yosafat. ¹¹Nagdala ang mga Pilisteo ng mga regalo at buwis na pilak. Nagdala rin ang mga Arabe ng mga kawan: pitunlibo't pitundaang tupang lalaki at pitong libo't pitundaang kambing na lalaki. ¹²Lumakas nang lumakas si Yosafat at nagpatayo siya ng mga kuta sa Juda at mga lunsod na imbakan. ¹³Marami siyang manggagawa sa mga lunsod ng Juda at mga magiting na mandirigma sa Jerusalem.

¹⁴Ito ang listahan ayon sa kanilang mga angkan: para sa tribu ng Juda, si Adna ang namuno sa mga pinuno ng libo, na may kasamang 300,000 matatapang na mandirigma. ¹⁵Sa tabi niya ang pinunong si Hoyanan na may kasamang 280,000 tao. ¹⁶Sa tabi pa rin niya si Amasias na anak ni Zikri, na nagkusang maglilingkod kay Yawe na may kasamang 200,000 matatapang na mandirigma.

¹⁷Para sa tribu ng Benjamin, si Eliadang matapang na mandirigma, na may kasamang 200,000 taong may hawak na pana at kalasag. ¹⁸Kasama niya si Yozabad na may kasamang 180,000 sandatahang tao. Ito ang mga naglilingkod sa hari, bukod pa ang mga ipinuwesto niya sa mga napapaderang lunsod sa buong Juda.

Yosafat at Akab

18 ¹Nang nagtatamasa na si Yosafat sa kayamanan at karangalan, naging kamag-anak siya ni Akab sa kasal. ²Makalipas ang ilang taon, dumalaw siya kay Akab sa Samaria. Nagpatay si Akab ng maraming tupa at baka para sa kanya at sa mga tauhang kasama niya at sinulsulan siyang lumusob sa Ramot Galaad. ³Sinabi ni Akab na hari ng Israel, kay Yosafat na hari ng Juda: "Sasama ka ba sa akin laban sa Ramot Galaad?" Sumagot ito sa kanya: "Iisa tayo, ikaw at ako, ang aking bayan at ang iyong bayan; kasama mo kami sa labanan." ⁴Sinabi rin naman ni Yosafat sa hari ng Israel: "Sumangguni ka muna sa salita ni Yawe."

⁵Tinipon ng hari ng Israel ang mga propeta na apatnaraang katao, at itinanong sa mga ito: "Dapat ko bang salakayin ang Ramot Galaad o hindi?" Sumagot sila: "Sumalakay ka at ibigay iyon ni Yawe sa kamay ng hari." ⁶Ngunit nagtannong si Yosafat: "Wala na bang ibang propeta ni Yawe upang masangguni natin sa pamamagitan niya?" ⁷Sumagot ang hari ng Israel: "Mayroon pang isang lalaki upang masangguni si Yawe, ngunit kinamumuhian ko siya dahil wala siyang mabuting naipahahayag sa akin, kundi pawang masama lamang. Siya si Mikeas, na anak ni Yimla." ⁸Sumagot si Yosafat: "Huwag kang mag-salita nang ganyan." Tinawag ng hari ng Israel ang isang opisyal at sinabi rito: "Dalhin mo agad dito si Mikeas, na anak ni Yimla."

⁹Ang hari ng Israel at si Yosafat na hari ng Juda ay nakaupo sa kanya-kanyang trono, suot ang damit-panghari, sa giikan sa may pintuan ng Samaria, samantalang gumagawa ng propesiya ang lahat ng propeta sa harapan nila. ¹⁰Nagpagawa si Sedekias, na anak ni Kenana,

ng mga sungay na bakal at nagsabi: “Ito ang sinasabi ni Yawe: ‘Susuwagin mo ng mga ito ang mga Sirio hanggang mapuksa sila.’”¹¹ At gayon din nagsalita ang lahat ng propeta: “Sumalakay ka sa Ramot Galaad at magtatagumpay ka. Ilalagay iyon ni Yawe sa kamay ng hari.”

¹²Kaya nagsabi kay Mikeas ang sugong na padala upang tawagin siya: “Hayun, iisa ang hula ng mga propeta: magtatagumpay ang hari. Ganito rin ang sabihin mo at ihula mo ang mabuti.”¹³ Pero sumagot si Mikeas: “Buhay si Yawe, kayat sasabihin ko kung ano ang sabihin sa akin ng aking Diyos.”¹⁴ Pagdating niya sa hari ay itinanong sa kanya nito: “Mikeas, dapat ba kaming lumusob sa Ramot Galaad o hindi?” Sumagot siya: “Sumalakay kayo at magtatagumpay. Ibibigay sila sa inyong mga kamay!”¹⁵ Pero sinabi ng hari: “Ilang beses akong magtatanong at wala kang ibang sasabihin sa akin kundi ang katotohanan sa ngalan ni Yawe?”¹⁶ Sumagot si Mikeas: “Nakita ko ang buong Israel na kalat-kalat sa kaburulan na parang mga tupang walang pastol.” At sinabi ni Yawe: “Wala nang amo ang mga ito, kayat umuwi na sila nang mapayapa sa kani-kanilang bahay.”

¹⁷Sinabi ng hari ng Israel kay Yosafat: “Hindi ba sinabi ko na sa iyo na wala iyang inihuhulang mabuti sa akin kundi pawang masama?”¹⁸ At sinabi ni Mikeas: “Pakinggan ninyo ang salita ni Yawe. Nakita ko si Yaweng nakaupo sa kanyang trono at nasa kanyang kanan at kaliwa ang buong hukbo ng langit.”¹⁹ At itinanong ni Yawe: “Sino ang lilinlang kay Akab na hari ng Israel, upang lumusob siya at mabuwal sa Ramot Galaad?” At iba-iba ang sagot ng bawat isa.²⁰ Kayat lumapit ang espiritu, humarap kay Yawe at sabi: “Ako ang lilinlang sa kanya.” Itinanong ni Yawe: “Paano?”²¹ Sumagot iyon: “Pupunta ako at magiging isang espiritong sinungaling sa bibig ng lahat ng propeta.” Sinabi ni Yawe: ²²“Malilinlang mo nga siya; sige, gawin mo iyan.” Kayat naglagay si Yawe ng isang espiritong sinungaling sa bibig ng mga propeta ng ito; sapagkat masama ang inihula ni Yawe.

²³At lumapit si Sedekias, na anak ni Kenana, at sinampal niya si Mikeas, at sinabi: “Saan ba nagdaan ang espiritu ni Yawe nang umalis ito sa akin upang kausapin ka?”²⁴ Sumagot si Mikeas: “Makikita mo rin sa araw na magbabahay-bahay ka upang magtago.”²⁵ Sinabi ng hari ng Israel: “Bihagin ninyo si Mikeas at dalhin siya kay Amon na gobernador ng lunsod at kay Yoas, na anak ng hari,²⁶ at sabihin ninyo: ‘Ito ang sabi ng hari: Ibilanggo ninyo siya, pakanin lamang ng tinapay at tubig hanggang sa makabalik akong

matagumpay.’”²⁷ Sinabi ni Mikeas: “Kapag nagbalik kang matagumpay, hindi nagsalita sa bibig ko si Yawe.”

²⁸Sinalakay ng hari ng Israel at ni Yosafat, na hari ng Juda, ang Ramot Galaad.²⁹ Sinabi ng hari ng Israel kay Yosafat: “Magbabalatkayo ako sa labanan, ngunit magsuot ka ng iyong kasuotan.”³⁰ Nagbalatkayo nga ang hari ng Israel at nagsimulang lumaban. Iniutos naman ng hari ng Aram sa mga pinuno ng mga karwahe: “Huwag ninyong salakayin ang sinuman, malaki man o maliit kundi ang hari ng Israel.”³¹ Nang makita ng mga pinuno ng mga karwahe si Yosafat, ang akala ng mga ito ay siya ang hari ng Israel at pinaligiran siya upang salakayin. Ngunit tumawag nang malakas si Yosafat kay Yawe at tinulungan siya nito at inilayo ang mga kalaban sa kanya.³² Nalaman ng mga pinuno ng mga karwahe na hindi siya ang hari ng Israel at nilayuan siya.

³³Nagkataon namang nagpakawala ng palaso nang walang abug-abog ang isang sundalong Arameo at tinamaan ang hari ng Israel sa hugpungan ng kanyang baluti. Sinabi niya sa nagpapatakbo ng kanyang karwahe: “Bumalik ka at ilabas mo ako sa labanan sapagkat nasugatan ako nang malubha.” Pero lumubha ang labanan kayat kinailangang itayo nila ang hari ng Israel sa kanyang karwahe sa harap ng mga Arameo hanggang hapon, at namatay siya paglubog ng araw.

19 ¹Ligtas na nagbalik si Yosafat, na hari ng Juda sa kanyang bahay sa Jerusalem.² Sinalubong siya ni Yehung anak ni Hananing manghuhula at sinabi nito sa hari: “Dapat mo bang tulungan ang isang buhong at mahalina ang mga namumuhi kay Yawe? Dahil dito ang galit ni Yawe ay babagsak sa iyo.”³ Gayunman, natagpuan pa sa iyo ang mabubuting bagay sapagkat inalis mo sa iyong lupain ang mga banal na haligi at itinalaga mo ang iyong sarili sa paghahanap sa Diyos.”

⁴Nanatili si Yosafat sa Jerusalem pero muli siyang lumabas upang dalawin ang kanyang bayan mula sa Berseba hanggang sa bundok ng Efraim, at pinapagbalik-loob niya iyon kay Yaweng Diyos ng kanyang mga ninuno.⁵ Itinalaga niya ang mga hukom sa buong lupain, sa lahat ng napapaderang lunsod ng Juda,⁶ at sabi niya sa mga hukom: “Mag-ingat kayo sa inyong ginagawa, sapagkat humahatol kayo, hindi sa ngalan ng mga tao kundi sa ngalan ni Yawe; sumasainyo siya sa paggagawad ninyo ng kata-rungan.”⁷ Sumainyo nawa ang pitagan kay Yawe. Mag-ingat kayong mabuti sa inyong gi-

nagawa sapagkat walang pagtatangi sa tao o pagtanggap ng suhol si Yaweng ating Diyos.

⁸Humirang din si Yosafat sa Jerusalem ng mga Levita, mga pari at pinuno ng mga angkang Israelita para sa mga paghahatol sa ngalan ni Yawe at para sa mga paglilitis. Sa Jerusalem sila nanirahan. ⁹Inatasan sila ni Yosafat: “Gumawa kayo nang may paniniwala, katapatan at pita-gan kay Yawe. ¹⁰Sa lahat ng usaping darating sa inyo na galing sa inyo ng mga kapatid na nasa kani-kanilang mga lunsod; maging usapin man dahil sa dugo, o tungkol sa Batas, kautusan, mga alituntuning tagubilin; kinakailangang maliwanagan ninyo sila upang huwag silang magkasala kay Yawe, at baka magalit si Yawe sa inyo at sa inyong mga kapatid. Gawin ninyo ito at hindi kayo magkakasala. ¹¹Si Amarias na Punong Pari ang siyang mamumuno sa lahat ng usapan tungkol kay Yawe, at si Zebadias na anak ni Ismael at prinsipe ng tribu ng Juda, sa lahat ng usapin ng hari. Tutulungan kayo ng mga Levita na magiging inyong mga tagasulat. Lakasan ang inyong loob at gumawa. Mapasa-taong mabuti nawa si Yawe!”

20 ¹Pagkatapos nito, nakidigma kay Yosafat ang mga Moabita at mga Amonita, kasama ang mga Maonita. ²Ibinalita kay Yosafat: “Lulusubin ka ng makapal na taong galing sa kabilang ibayo ng dagat ng Edom. Nasa Hasason Tamar sila, o sa Engadi.” ³Natakot si Yosafat at ibig na sangguniin si Yawe, kaya ipinagutos niya sa buong Juda ang isang pag-aayuno. Nagtipun-tipon ang mga taga-Juda upang humingi ng tulong kay Yawe. ⁴Nagsidating sila mula sa lahat ng lunsod ng Juda upang manalangin kay Yawe.

⁵Tumayo si Yosafat sa gitna ng pagtitipon ng Juda at ng Jerusalem sa Bahay ni Yawe sa harapan ng bagong patyo ⁶at sinabi niya: “O Yaweng Diyos ng aming mga ninuno, di ba’t ikaw ang Diyos sa langit? Di ba’t ikaw ang naghahari sa lahat ng kaharian ng mga bansa? Nasa iyong kamay ang lakas at kapangyarihan at walang nakalalaban sa iyo. ⁷Di ba’t ikaw O aming Diyos, ang nagpalayas sa mga nakatira sa lupang ito sa harapan ng iyong bayang Israel at ibinigay mo ito sa lahi ng iyong kaibigang si Abraham magpakailanman? ⁸Naninirahan sila rito at nagpatayo sila ng isang santuwaryo para sa iyong Pangalan at nagsabi: ⁹“Kapag sumapit sa amin ang sakuna: digmaan, parusa, salot, taggutom, tatayo kami sa harapan ng Bahay na ito at sa harapan mo – sapagkat sa bahay na ito naninirahan ang iyong Pangalan. Tatawag kami

sa iyo sa aming pagdurusang at pakikinggan mo kami at ililigtas.

¹⁰At narito ngayon ang mga Amonita at Moabita at ang mga taga-Seir. Hindi mo pina-hintulutang pasukin sila ng Israel noong dumating ito mula sa lupain ng Ehipto, kundi nilayuan sila ng Israel at hindi sila pinuksa. ¹¹Ngayo’y ito ang iginaganti nila sa amin: Gusto nilang palayasin kami sa lupaing ipinagkalooob mo sa amin. ¹²O aming Diyos, hindi mo ba igagawad sa kanila ang katarungan? Sapagkat wala kaming lakas para harapin ang makapal na hukbong ito na sumasalakay sa amin. Hindi namin alam ang aming gagawin, pero sa iyo nakabaling ang aming paningin.”

¹³Nakatayo ang lahat ng taga-Juda sa harapan ni Yawe kasama ang kanilang mga maliit na bata, ang kanilang mga asawa at mga anak. ¹⁴At sa gitna ng pagtitipon, napakay Yahaziel ang Espiritu ni Yawe. (Anak siya ni Zacarias, na anak ni Benaya, na anak ni Yeiel, na anak ni Matanias na Levita, sa mga anak ni Asaf.) ¹⁵At sinabi niya: “Makinig kayo, lahat ng taga-Juda, mga taga-Jerusalem at ikaw, haring Yosafat! Ito ang sinasabi sa inyo ni Yawe: ‘Huwag kayong matakot o masindak sa dami ng mga taong iyan, sapagkat hindi sa inyo, kundi kay Yawe, ang labanang ito. ¹⁶Lumusong kayo bukas laban sa kanila; aahon sila sa dalisdid ng Bulaklak at masasalubong ninyo sila sa dulo ng lambak sa may disyerto ng Yeruel.’ ¹⁷Huwag na kayong lumaban doon, kundi huminto at makikita ninyo ang pagliligtas ni Yawe sa inyo, mga taga-Juda at Jerusalem. Huwag kayong matakot o masindak; salubungin ninyo sila bukas at sasainyo si Yawe.”

¹⁸Iniyukod ni Yosafat ang mukha sa lupa at lahat ng taga-Juda at mga taga-Jerusalem ay nagpatirapa sa harapan ni Yawe upang sambahin siya. ¹⁹Noon nagsitindig ang mga Levita sa angkan ng mga Kaatita at Koreita upang purihin nang napakalakas si Yaweng Diyos ng Israel.

²⁰Bumangon sila nang maaga kinabukasan at lumabas papunta sa disyerto ng Tekoa. Pagalis nila, tumayo si Yosafat at nagsabi: “Pakinggan ninyo ako, mga taga-Juda at mga taga-Jerusalem. Manalig kayo kay Yaweng inyong Diyos at aalalayan kayo; manalig kayo sa kanyang mga propeta at magtatagumpay kayo!” ²¹Pagkatapos na makipagsanggunian sa bayan, pinalakad niya ang mga mang-aawit ni Yawe sa unahan ng hukbo; suot nila ang mga banal na damit at umawit sila: “Purihin si Yawe sapagkat walang hanggan ang kanyang pag-ibig.” ²²Samantalang sinisimulan nila ang pag-

awit at pagpupuri, naglagay si Yawe ng mga tambang sa mga Amonita, mga Moabita at mga taga-Seir na dumating para sumalakay sa Juda at natalo ang mga ito. ²³ Nilabanan ng mga Amonita at mga Moabita ang mga taga-Seir upang lipulin at puksain ang mga ito; pagkatapos na lipulin ang mga ito ay sila-sila naman ang nagsumpaan at nagpatayan.

²⁴ Pagdating ng mga taga-Juda sa tuktok na maaaring matanaw ang disyerto, nakita nila ang napakaraming bangkay na nagkalat sa lupa; walang natirang buhay. ²⁵ Kayat dumating si Yosafat at ang kanyang hukbo upang samsamin ang mga naging kanila. Nakatagpo sila ng maraming hayop, damit at mga bagay na mahahalaga. Tinipon nila ang lahat ng ito at hindi nila malaman kung paano ito dadalhin. Tatlong araw ang itinagal ng pagsamsam dahil sa dami ng mga bagay. ²⁶ Nang ikapat na araw, nagtipun-tipon sila sa lambak ng Beraka. Tinatawag ang lugar na iyon na Beraka, o *pagpapala*, hanggang ngayon, sapagkat doon sila pinagpala ni Yawe. ²⁷ At masayang bumalik sa Jerusalem ang lahat ng taga-Juda at Jerusalem sa pamumuno ni Yosafat, sapagkat pinuspos sila ng kaligayahan ni Yawe sa kapinsalaan ng kanilang mga kaaway. ²⁸ Pumasok sila sa Jerusalem nang may mga salteryo, sitara at trumpeta upang tumuloy sa bahay ni Yawe. ²⁹ Nalaganapan ng pagkasindak kay Yawe ang lahat ng kalapit-kaharian nang malaman nitong nilabanan ni Yawe ang mga kaaway ng Israel. ³⁰ At wala nang kaguluhan ang paghahari ni Yosafat sapagkat pinagkalooban siya ng Diyos ng kapayapaan sa lahat ng dako.

³¹ Naghari nga si Yosafat sa Juda. Tatlumpu't limang taong gulang siya nang maging hari, at dalawampu't limang taon siyang naghari sa Jerusalem. ³² Si Azubang anak ni Sihil, ang kanyang ina. Lumakad siya sa daan ng kanyang amang si Asa nang di lumilihis dito at ginawa niya ang matuwid sa paningin ni Yawe. ³³ Gayunman, hindi napawi ang mga altar sa burol sapagkat hindi pa nagbabalik-loob ang bayan sa Diyos ng kanilang mga ninuno. ³⁴ Ang iba pang mga gawa ni Yosafat, mula sa pasimula hanggang wakas, ay nakasulat sa kasaysayan ni Yehung anak ni Hanani na isinama sa aklat ng mga Hari ng Israel.

³⁵ Pagkatapos nito, nakianib si Yosafat na hari ng Juda, kay Ocozias, na hari ng Israel, na nakagawa ng masama. ³⁶ Sumama siya rito sa paggawa ng mga barkong maglalayag sa Tarsis, at ginawa ang mga barko sa Asiongaber. ³⁷ At nagpropesiya si Eliezer na anak ni Dodaya, na taga-Maresa, laban kay Yosafat na nagsabi:

“Sapagkat sumama ka kay Ocozias, winasak na ni Yawe ang iyong mga ginawa.” Nawasak nga ang mga barko at hindi na nakarating sa Tarsis.

Si Yoram, hari ng Juda

21 ¹ Pagkatapos, inihimlay si Yosafat sa piling ng kanyang mga ninuno at inilibing sa Lunsod ni David. Hinalinhan siya ng kanyang anak na si Yoram.

² May anim na kapatid si Yoram, na mga anak ni Yosafat: sina Azarias, Yehiel, Zacarias, Mikael at Sefatias, na pawang mga anak ni Yosafat na hari ng Juda. ³ Binigyan sila ng kanilang ama ng maraming pilak, ginto at mahahalagang bagay, pati mga napapaderang lunsod ng Juda; pero ang kaharian ay ibinigay kay Yoram, sapagkat siya ang panganay. ⁴ Nang napasa-kay Yoram na ang pagkahari ng kanyang ama at siya'y matatag na, pinatay niya sa tabak ang lahat niyang kapatid at ilang opisyal sa Israel.

⁵ Tatlumpu't dalawang taong gulang si Yoram nang magsimulang maghari at walong taon siyang naghari sa Jerusalem. ⁶ Sumunod siya sa asal ng mga hari ng Israel at tinularan niya ang sambahayan ni Akab, sapagkat naging asawa niya ang anak ni Akab at ginawa niya ang masama sa paningin ni Yawe. ⁷ Gayunman, ayaw ni Yaweng wasakin ang sambahayan ni David, alang-alang sa tipang ginawa niya kay David nang pinangakuan niya ito na paglala-gablabin niya ang ilawan para rito at sa mga anak nito magpakailanman.

⁸ Nang panahong iyon, naghimagsik ang Edom at tinakasan ang kapangyarihan ng Juda; at gumawa ang mga Edomita ng sariling hari. ⁹ Nagpunta roon si Yoram, kasama ang kanyang mga pinuno at lahat ng kanyang karwahe at tinalo niya kinagabihan ang mga Edomitang kumubkob sa kanya at sa mga pinuno ng mga karwahe.

¹⁰ Ganito tumakas ang Edom sa kapangyarihan ng Juda hanggang sa kasalukuyan. Nang panahon ding iyon, naghimagsik din ang Libna laban sa kanya sapagkat tinalikdan niya si Yaweng Diyos ng kanyang mga ninuno. ¹¹ Gumawa rin siya ng mga altar sa burol sa kabundukan ng Juda. Sa gayon, inakit niyang ipagbili ang sarili ng mga taga-Jerusalem at inilihis ang buong Juda.

¹² Dumating sa kanya ang isang sulat ni propeta Elias na nagsasaad: “Ito ang sinasabi ni Yaweng Diyos ni David na iyong ama: Hindi ka lumakad sa daan ng ama mong si Yosafat, at ni Asang hari ng Juda, ¹³ kundi tinahak mo ang daan ng mga hari ng Israel, at inakit mong ipagbili ang sarili ng mga taga-Juda at ng mga

taga-Jerusalem, gaya ng ginawa ng sambahayan ni Akab. Ipinapatay mo rin ang iyong mga kapatid, na mula sa sambahayan ng iyong ama at mabubuti kaysa iyo. ¹⁴Kay at hahampasin ni Yawe ang iyong bayan, ang iyong mga anak, mga asawa at ang lahat ng sa iyo. ¹⁵Pahihirapan ka ng malubhang sakit sa bituka at lalabas ang bituka mo pagkalipas ng dalawang taon.”

¹⁶Pinukaw ni Yawe laban kay Yoram ang mga Pilisteo at mga Arabe, na kalapit ng mga Kusita. ¹⁷Nilusob nila ang Juda, pinasok ito at tinangay nila ang lahat ng kayamananang natagpuan nila sa bahay ng hari, pati ang kanyang mga anak at mga asawa. Walang iniwang anak sa kanya kundi si Ocozias na siyang bunso sa lahat. ¹⁸Pagkatapos nito, hinampas siya ni Yawe ng isang sakit sa bituka na walang lunas. ¹⁹Makalipas ang dalawang taon, lumabas ang kanyang bituka at namatay siya sa gitna ng napakating sakit. Hindi nagsuob ng mga pabango ang bayan para sa kanya, gaya ng ginawa para sa kanyang ama.

²⁰Tatumpu't dalawang taong gulang siya nang magsimulang maghari at walong taon siyang naghari sa Jerusalem. Yumao siya nang walang nananangis sa kanya at inilibing siya sa Lunsod ni David ngunit hindi sa libingan ng mga hari.

Ang paghahari ni Ocozias sa Juda

22 ¹Ginawang hari ng mga taga-Jerusalem si Ocozias na bunso ni Yoram bilang kahalili nito. Pinagpapapatay nga ng pangkat ng mga Arabeng lumulusob sa kampo ang lahat ng kanyang matatandang kapatid. Kay at naging hari si Ocozias, na anak ni Yoram, na hari ng Juda. ²Dalawampu't dalawang taong gulang si Ocozias nang magsimulang maghari at isang taon siyang naghari sa Jerusalem. Si Ataliang anak ni Omri ang kanyang ina.

³Tinahak din niya ang daan ng sambahayan ni Akab, sapagkat pinayuhan siya nang masama ng kanyang ina. ⁴Ginawa niya ang masama sa paningin ni Yawe gaya ng sambahayan ni Akab, sapagkat ito ang mga nagpayo sa kanya, pagkamatay ng kanyang ama, sa kanyang ikapahahamak. ⁵Bunga ng kanilang payo kaya siya sumama kay Yoram na anak ni Akab, na hari ng Israel, upang makidigma kay Hazael na hari ng Aram, sa may Ramot Galaad. Nasugatan ng mga Arameo si Yoram. ⁶At nagbalik siya sa Jezrael upang magpagaling sa mga sugat na tinamo niya sa Ramot sa kanyang pakikipaglaban kay Hazael, na hari ng Aram.

Lumusong sa Jezrael si Ocozias, na anak ni Yoram, na hari ng Juda, upang dalawin si Yo-

ram, na anak ni Akab, sapagkat ito'y nagkasakit. ⁷Galing talaga sa Diyos ang pagdalaw na iyon kay Yoram, upang ikapahamak ito ni Ocozias. Pagdating niya roon umalis siyang kasama ni Yoram laban kay Yehung anak ni Nimsi, na hinirang ni Yawe upang lipulin ang angkan ni Akab. ⁸Habang inilalapat ni Yehu ang katarungan sa sambahayan ni Akab, natagpuan niya ang mga pinuno ng Juda at ang mga kamag-anak ni Ocozias na naglilingkod dito at pinagpapapatay niya ang mga ito. ⁹At hinanap niya si Ocozias at nahuli ito samantalang nagtatago sa Samaria. Dinala siya kay Yehu at pinatay siya nito. Ngunit inilibing siya sapagkat sinabi nila: “Anak siya ni Yosafat na naghanap kay Yawe nang buong-puso.” Kay at walang natira sa sambahayan ni Ocozias upang makapaghari.

Si Atalia

¹⁰Nang makita ni Ataliang ina ni Ocozias, na namatay ang kanyang anak, ipinasya niyang puksain ang buong lahi ng mga hari ng Juda. ¹¹Ngunit kinuha ni Yosafat, na anak na babae ng hari, si Yoas, na anak na lalaki ni Ocozias, at lihim na inilayo sa ibang mga anak ng hari na ipinapatay, at dinala siya at ang kanyang yaya sa silid-tulugan. Sa gayon ang bata ay naitago kay Atalia ni Yosafat na anak na babae ni haring Yoram at asawa ng paring si Yoyada at kapatid ni Ocozias; hindi siya napatay ni Atalia. ¹²Anim na taon siyang nakatago sa bahay ng Diyos, samantalang naghahari sa lupain si Atalia.

23 ¹Nang ikapitong taon ay lumakas ang loob ni Yoyada at ipinatawag niya ang mga pinuno ng sandaan: sina Azarias, na anak ni Yeroham; Ismael, na anak ni Yohanan; Azarias, na anak ni Obed; Masayang anak ni Adaya at Elisafat na anak ni Zikri. ²Nilibot nila ang Juda at tinipon ang mga Levita sa lahat ng lunsod ng Juda at ang mga pinuno ng mga angkan ng Israel at dumating ang mga ito sa Jerusalem. ³Nakipagkasundo ang pagtitipon sa hari sa Bahay ng Diyos at sinabi sa kanila ni Yoyada: “Narito sa atin ang anak ng hari. Maghahari siya gaya ng sinabi ni Yawe sa mga inapo ni David! ⁴Ito ang dapat ninyong gawin: ⁵ang ikatlong bahagi sa inyo na naglilingkod kung araw ng Sabado, ang mga pari at mga Levita, ay magbabantay sa mga looban; ⁶ang pangalawang ikatlong bahagi ay magbabantay sa bahay ng hari; at ang huling ikatlong bahagi naman, sa pintuan ng Pundasyon, samantalang ang buong bayan ay tatayo sa mga patyo ng Bahay ni Yawe. ⁷Ngunit walang makapapasok sa Bahay ni Yawe kundi ang mga pari lamang at

mga Levita na naglilingkod. Makapapasok sila sapagkat mga banal sila, samantalang nagbantay kay Yawe ang buong bayan. Paliligiran ang hari ng mga Levita na may hawak na sandata at papatayin nila ang sinumang makapasok sa Bahay. Sasamahan nila ang hari sa bawat kilos nito.”

⁸Ginawa nga ng mga Levita at ng buong Juda ang ipinag-utos ng paring Yoyada; tinipon ng bawat isa ang kanya-kanyang mga tauhan, iyong mga pumapasok upang maglingkod kung Sabado at iyong mga lumalabas: wala ngang itinangi ang paring si Yoyada. ⁹Binigyan ng paring si Yoyada ang mga pinuno ng sandaan ng mga sibat at mga kalasag na malalaki at maliliit ni haring David na nasa bahay ng Diyos. ¹⁰Pagkatapos, ipinuwesto niya ang buong bayan, ang bawat isa ay may hawak na sibat, buhat sa gawing silangan ng Bahay hanggang sa gawing kanluran sa pagitan ng altar at ng Bahay upang paligiran ang hari. ¹¹At inilabas niya ang anak ng hari, at ipinutong sa kanya ang korona at ang sagisag at ipinahayag siyang hari. Pinahiran siya ng Santo Oleo ni Yoyada at ng kanyang mga anak at nagsisigaw ng: “Mabuhay ang hari!”

¹²Narinig ni Atalia ang sigawan ng bayan na nagtatakbuhan at ipinagbubunyi ang hari at nagpunta siya sa mga tao sa Bahay ni Yawe. ¹³Tumingin siya at nakita niya ang hari sa tabi ng haligi, sa may pasukan at ang mga pinuno at mga taga-hip ng mga trumpeta na nasa tabi ng hari, ang buong bayang nagsasaya at nagpatunog ng mga trumpeta, at ang mga mang-aawit na may mga panugtog at namumuno sa pag-awit ng mga papuri. Winarak ni Atalia ang kanyang damit at sumigaw: “Kataksilan, kataksilan!” ¹⁴Pero inutusan ng paring si Yoyada ang mga pinuno ng mga sandaan: “Ilabas ninyo siyang dumaraan sa mga hanay, at sinumang sumunod sa kanya ay patayin sa tabak.” Sapagkat sinabi ng pari: “Huwag ninyo siyang patayin sa Bahay ni Yawe.” ¹⁵Dinakip siya at dumating sa bahay ng hari, sa may Pasukan ng mga Kabayo. Doon siya pinatay.

¹⁶Ginawa ni Yoyada ang isang tipan sa buong bayan at sa hari, upang maging bayan ni Yawe ang sambayanan. ¹⁷Pagkatapos, pinuntahan ng buong bayan ang bahay ni Baal at winasak ito. Sinira ang mga altar at mga imahen nito, at pinatay nila si Matan, na pari ni Baal, sa harapan ng mga altar. ¹⁸Naglagay si Yoyada ng mga tanod sa Bahay ni Yawe sa utos ng mga pari at mga Levita na itinalaga ni David sa Bahay ni Yawe ayon sa nasusulat sa Batas ni Moises upang mag-alay ng mga sinunog na handog

nang may kasayahan at awitan ayon sa mga alituntunin ni David.

¹⁹Naglagay din siya ng mga tanod sa mga pintuan ng Bahay ni Yawe upang hindi makapasok ang sinumang di-malinis sa kahit anumang dahilan. ²⁰Ipinagsama niya pagkatapos ang mga pinuno ng sandaan, ang mga mahalagang tao, ang mga pinuno ng bayan at ang lahat ng mamamayan upang ibaba sa Bahay ni Yawe ang hari. Pumasok sila sa pintuan sa itaas sa bahay ng hari at iniupo siya sa pangharing trono. ²¹Nagsaya ang lahat ng mamamayan at naging tahimik ang lunsod. Pinatay naman si Atalia sa tabak.

Si Yoas, hari ng Juda

24 ¹Pitong taong gulang si Yoas nang mag-simulang maghari at apatnapung taon siyang naghari sa Jerusalem. Si Sibyang taga-Berseba ang kanyang ina. ²Ginawa ni Yoas ang matuwid sa paningin ni Yawe sa buong buhay ng paring si Yoyada. ³Ikinasal siya nito sa dalawang babae at nagkaroon siya ng mga anak na lalaki at babae.

⁴Isinapuso ni Yoas na ipaayos ang Bahay ni Yawe. ⁵Tinipon niya ang mga pari at mga Levita at sinabi sa kanila: “Lumibot kayo sa mga lunsod ng Juda at maglikom sa buong Israel ng salapi upang ipaayos taun-taon ang Bahay ng ating Diyos. Madali ninyong gawin ito.” Ngunit hindi naman nagmadali ang mga Levita. ⁶Kayat ipinatawag ng hari si Yoyada na Punong Pari at sinabi sa kanya: “Bakit hindi mo ipinag-utos sa mga Levita na likumin sa Juda at Jerusalem ang buwis na itinakda ni Moises na lingkod ni Yawe at ng kalipunan ng Israel para sa Toldang Tagpuan?” ⁷Winasak ng lapastangang si Atalia at ng kanyang mga anak ang Bahay ng Diyos at ginamit pa nila para sa mga Baal ang mga kagamitang banal sa Bahay ni Yawe.

⁸Kaya ipinag-utos ng hari na gumawa ng isang kaban at ilagay ito sa dakong labas sa may pintuan ng Bahay ni Yawe. ⁹Ipinahayag sa buong Juda at Jerusalem na dalhin kay Yawe sa Israel sa disyerto ang buwis na ipinag-utos ni Moises na lingkod ng Diyos. ¹⁰Natuwa ang lahat ng opisyal at ang buong bayan at dinala nila ang salapi at inihulog sa kaban hanggang sa napuno ito. ¹¹Tuwing dadalhin ng mga Levita ang kaban sa mga opisyal ng hari at nakikita ng mga ito na maraming salapi ang naroon, dumarating ang kalihim ng hari at ang katiwala ng punong pari upang alisin ang laman ng kaban at ibinabalik ito pagkatapos sa dating kinaroroonan. Ganito ang kanilang ginagawa araw-araw at marami silang nalilikom na salapi. ¹²Ibinigay ito ni

Yoyada at ng hari sa mga namamahala sa pagpapaayos ng Bahay ni Yawe at umupa ang mga ito ng mga kantero, mga karpintero at mga dalubhasang manggagawa sa bakal at tanso upang ayusin ang Bahay ni Yawe.

¹³Ipinasunod nga ito ng mga namamahala sa gawain at napabilis nila ang pagpapaayos ng gusali. Ibinalik nila ang Bahay ni Yawe sa dating kaayusan nito at pinatibay pa. ¹⁴Pagkatapos nila sa gawain, ibinigay nila sa hari at kay Yoyada ang lumabis na pilak at ginawa itong mga kagamitan para sa Bahay ni Yawe: mga gamit sa pagdiriwang at sa paghahandog, mga kopa at mga bagay na ginto at pilak. Walang tigil ang pag-aalay ng mga sinunog na handog sa Bahay ni Yawe sa buong buhay ni Yoyada.

¹⁵Tumanda si Yoyada at namatay na nasi-siyahan. Sandaan at tatlumpung taong gulang siya nang mamatay. ¹⁶Inililing siya sa Lunsod ni David, kasama ng mga hari dahil sa kabutihang ginawa niya sa Israel, para sa Diyos at sa Bahay nito.

¹⁷Pagkamatay ni Yoyada, nagpunta ang mga opisyal ng Juda at nagpatirapa sa hari, at pina-kinggan sila ng hari. ¹⁸Tinalikdan nila ang Bahay ni Yaweng Diyos ng kanilang mga ninuno at naakit sila sa mga banal na haligi at sa mga diyus-diyusan. Kayat bumagsak ang galit ng Diyos sa Juda at sa Jerusalem dahil sa kasalanan nilang ito. ¹⁹Nagpadala si Yawe sa kanila ng mga propeta upang magbalik-loob sila. Pinagsabihan sila ng mga propeta ngunit hindi sila nakinig sa mga iyon.

²⁰Kayat nilukuban ng Espiritu ng Diyos si Zacarias, na anak ng paring si Yoyada, at humarap iyon sa bayan at sinabi: "Ito ang sabi ng Diyos. Bakit ninyo nilabag ang mga utos ni Yawe? Hindi kayo magtatagumpay! Tinalikdan ninyo si Yawe, at tatalikdan rin niya kayo."

²¹Pero nagsabwatan sila laban kay Zacarias at sa pag-uutos ng hari ay binato siya at pinatay sa patyo ng Bahay ni Yawe. ²²Hindi nagunita ng haring Yoas ang kagandahang-loob na ipinamalas sa kanya ni Yoyadang ama ni Zacarias at pinatay niya ang anak nito na sumigaw ng ganito noong mamatay. "Makita sana ito ni Yawe at papanagutin sila!"

²³Pagkalipas ng isang taon ay umahon laban kay Yoas ang hukbo ng mga Arameo. Pinasok nila ang Juda at Jerusalem at pinuksa nila ang lahat ng pinuno ng bayan at ipinadala sa hari ng Damasco ang lahat ng kanilang nasamsam. ²⁴Dumating ang hukbo ng Siria nang may kaunting tauhan lamang, pero inilagay ni Yawe sa kanilang mga kamay ang isang napakalaking hukbo sapagkat tinalikdan nila si Yaweng Diyos

ng kanilang mga ninuno. Sa ganitong paraan, nilapatan ng mga Arameo ng katarungan si Yoas. ²⁵Paglayo nila rito, iniwan itong may mabigat na sakit. Pagkatapos ay nagsabwatan laban kay Yoas ang kanyang mga utusan dahil sa pagkamatay ng anak ng paring si Yoyada at pinatay siya sa kanyang higaan. Inililing siya sa Lunsod ni David, ngunit hindi sa libingan ng mga hari. ²⁶Ang mga nagsabwatan laban sa kanya ay sina Zabud, na anak ni Simat na Amonita at Yozabad, na anak ni Simrit na Moabita. ²⁷Ang tungkol sa kanyang mga anak na lalaki, ang maraming propesiya laban sa kanya at ang pag-aayos sa Bahay ng Diyos, ay nakasulat sa Komentaryo ng aklat ng mga Hari.

Hinalinhan siya sa paghahari ng kanyang anak na si Amasias.

Si Amasias, hari ng Juda

25 ¹Dalawampu't limang taong gulang si Amasias nang magsimulang maghari at dalawampu't siyam na taon siyang naghari sa Jerusalem. Si Yehoadan na taga-Jerusalem ang kanyang ina. ²Ginawa niya ang matuwid sa paningin ni Yawe bagamat hindi lubusang naganap. ³Nang mapatatag niya ang paghahari, pinatay niya ang mga utusang pumatay sa kanyang amang hari. ⁴Ngunit hindi niya pinapatay ang mga anak ng mga ito, alinsunod sa nakasulat sa kautusan sa aklat ni Moises; iniutos nga ni Yawe: "Hindi papatayin ang mga magulang dahil sa kanilang mga anak, ni ang mga anak dahil sa kanilang mga magulang, kundi ang bawat isa ay mamamatay dahil sa kanyang sariling kasalanan."

⁵Tinipon ni Amasias ang lahat ng mga Judeo at iniayos sila ayon sa kani-kanilang angkan, nang may mga pinuno ng mga libo at ng mga sandaan sa buong Juda at Benjamin. Pagkatapos ay binilang niya ang mga may dalawampung taong gulang at higit pa, at nakita niya na may tatlundaang libong lalaking pinili, na nakikipagdigma nang may sibat at kalasag na malaki. ⁶Umupa rin siya sa Israel ng sandaang libong mandirigmang matatapang sa halagang sandaang talentong pilak. ⁷Pero pinuntahan siya ng isang tao ng Diyos, at sinabi sa kanya: "O hari, huwag mong isama ang hukbo ng Israel, sapagkat hindi sumasa-Israel si Yawe; wala siya sa lahat ng mga anak ng Efraim. ⁸Kapag sumama sila sa iyo, ibabagsak ka ni Yawe sa harapan ng kaaway kahit malaki ang hukbo mo sapagkat ang Diyos ang makatutulong at ang makapagtisod."

⁹Sumagot si Amasias sa tao ng Diyos: "Paano ang sandaang talentong ibinigay ko sa

pangkat ng Israel?" Sumagot ang tao ng Diyos: "Mabibigyan ka ni Yawe ng higit kaysa roon."

¹⁰At pinauwi ni Amasias ang mga pangkat na galing sa Efraim at nagalit ang mga ito laban sa Juda. Umuwi silang galit na galit.

¹¹Lumakas ang loob ni Amasias at namuno siya sa kanyang bayan papunta sa Lambak ng Asin. Nilupig niya roon ang sampung libo sa mga taga-Seir. ¹²Hinuli nang buhay ng mga taga-Juda ang sampung libo sa kanila, dinala sa tuktok ng Malaking Bato at itinapon mula roon kayat nagkaluray-luray silang lahat. ¹³Saman-tala, ang mga kawal na pinaalis ni Amasias upang hindi sila lumaban, kasama niya, ay sumalakay sa mga lunsod ng Juda buhat sa Samaria hanggang sa Betoron. Pero nalupig ang tatlong libo sa kanila at nabawi ang maraming nasamsam.

¹⁴Nagbalik na si Amasias pagkalupig niya sa mga Edomita nang ipinapasok niya ang mga diyos ng mga taga-Seir at itinuring na sariling diyos niya; yumukod siya sa mga ito at nagsuob ng kamanyang. ¹⁵Nagalit si Yawe kay Amasias at nagsugo sa kanya ng isang propeta na nagsabi: "Bakit mo hinanap ang mga diyos ng bayang iyon na hindi sila nailigtas sa kamay mo?" ¹⁶Gayunman, habang nagsasalita siya ay sinabi sa kanya ni Amasias: "Sino ang gumawa sa iyo bilang tagapayo ng hari? Tumigil ka na at baka masaktan ka pa!" Tumigil nga ang propeta pero sinabi pa niya: "Ginawa mo ito at ayaw mo ring pakinggan ang aking mga babala. Kaya nabatid kong ipinasya na ng Diyos na wasakin ka."

¹⁷Matapos makipagsanggunian si Amasias na hari ng Juda, nagpadala siya ng mga sugo kay Yoas, na anak ni Yoakaz, na anak ni Yehung hari ng Israel, at ipinasabi: "Umahon ka at magharap tayol!" ¹⁸Subalit ipinasabi ni Yoas na hari ng Israel, kay Amasias na hari ng Juda. "Ipinasabi ng dawag ng Lebanon sa sedro ng Lebanon: 'Ibigay mo ang iyong anak na dalaga upang maging asawa ng aking anak.' Subalit dumaan ang mababangis na hayop ng Lebanon at niyurakan ang dawag. ¹⁹Dahil nilupig mo ang Edom; gusto mong luwalhatiin pa. Tumigil ka na sa iyong bahay. Bakit mo gustong mapahamak at bumagsak, kasama ang Juda?"

²⁰Pero hindi nakinig si Amasias dahil ipinasya na ng Diyos na ibigay siya sa kamay ng kaaway sapagkat hinanap niya ang mga diyos ng Edom. ²¹Umahon si Yoas, na hari ng Israel, at nagharap sila ni Amasias, na hari ng Juda, sa Betsames ng Juda. ²²Nalupig ng mga taga-Israel ang mga taga-Juda at nagsitakas ang mga ito sa kani-kanilang tirahan. ²³Si Amasias

na hari ng Juda, na anak ni Yoas, na anak ni Ocozias ay nabihag ni Yoas, na hari ng Israel, sa Betsames at dinala siya sa Jerusalem. Pina-bagsak ni Yoas ang pader ng Jerusalem mula sa pintuan ng Efraim hanggang sa pintuan ng Sulok na apatnaraang siko ang luwang ²⁴Kinuha niya ang lahat ng ginto, pilak at lahat ng kagamitang nasa Bahay ni Yawe na iniingatan ni Obededom, at ang mga kayamanan ng bahay ng hari, pati ang mga bihag na panagot, at nagbalik siya sa Samaria.

²⁵Si Amasias, na anak ni Yoas, na hari ng Juda ay nabuhay pa nang sampung taon, pagkamatay ni Yoas, na anak ni Yoacaz, na hari ng Israel. ²⁶Ang iba pang kasaysayan ni Amasias, mula sa pasimula hanggang sa wakas ay nakasulat sa Aklat ng mga Hari ng Juda at ng Israel. ²⁷Tinalikdan ni Amasias si Yawe at nagsabwatan laban sa kanya sa Jerusalem, kayat tumakas siya at dumating sa Lakis. Gayunman, tinugis siya hanggang sa Lakis at pinatay siya roon. ²⁸Ininakay sa kabayo ang kanyang bangkay at inilibing sa piling ng kanyang mga ninuno sa Lunsod ni David.

Si Ozias, hari ng Juda

26 ¹Pinili ng buong bayan ng Juda si Ozias, na labing-anim na taong gulang, at ginawa siyang hari bilang kahalili ng kanyang amang si Amasias. ²Siya ang nagpatayong muli ng Elat at nabalik iyon sa Juda pagkatapos na mahimlay si Amasias sa piling ng mga ninuno niyon. ³Labing-anim na taong gulang si Ozias nang magsimulang maghari, at limampu't dalawang taon siyang naghari sa Jerusalem. ⁴Si Jecolia, na taga-Jerusalem ang kanyang ina. Ginawa niya ang matuwid sa paningin ni Yawe tulad ng ginawa ng kanyang amang si Amasias. ⁵Hinanap niya ang Diyos habang nabubuhay si Zacarias, na siyang nagturo sa kanya ng pitagan sa Diyos; at habang hinahanap niya si Yawe ay pinaunlad siya ng Diyos.

⁶Dinigma niya ang mga Pilisteo, winasak niya ang mga pader ng Gat, ng Yabne at ng Asdod, at itinayo ang mga lunsod laban sa Asdod at sa lupain ng mga Pilisteo. ⁷Tinulungan siya ng Diyos laban sa mga Pilisteo, at mga Arabeng naninirahan sa Gur Baal, at sa mga Maonita. ⁸Nagbuwis ang mga Maonita kay Ozias at umabot sa mga hangganan ng Ehipto ang kanyang katanyagan sapagkat naging napakalakas niya. ⁹Nagpagawa si Ozias ng mga tore sa Jerusalem, sa Pintuan ng Sulok, sa Pintuan ng Lambak at sa Sulok, at pinatibay ang mga ito. ¹⁰Nagpagawa rin siya ng mga tore sa ilang at nagpahukay ng maraming balon, sa-

pagkat marami ang kanyang mga kawan sa lupaing mababa at sa kapatagan. Marami rin ang kanyang mga magbubukid at mga mag-uubas sa kabundukan at sa lupang matataba sapagkat mahilig siya sa pagsasaka.

¹¹May hukbong mandirigma si Ozias. Mga tao silang lumalaban nang pangkat-pangkat, ayon sa pagbilang na ginawa ng kalihim na si Yeiel at ng tagapamahalang si Maseya, sa ilalim ng pamumuno ni Hananias, na isa sa mga opisyal ng hari. ¹²Ang bilang ng lahat ng pinuno ng mga angkang ng mga matatampang na mandirigma ay dalawanlibu't animnaraan. ¹³Namumuno sila sa isang hukbong mandirigmang binubuo ng 307,500 matatampang na mandirigma upang tumulong sa hari laban sa kaaway. ¹⁴At inihanda ni Ozias para sa kanila dahil sa mga labanan ang mga kalasag, mga sibat, mga panakip, mga baluti at mga pana at mga tirador. ¹⁵Nagpagawa siya sa Jerusalem ng mga makinang inimbento ng inhinyero na inilagay sa mga tore at mga sulok ng pader upang magbinit ng mga palaso at maghagis ng malalaking bato. Malayo ang inabot ng kanyang katanyagan, sapagkat kahanga-hanga ang kanyang karunungan sa paghanap ng mga makakatulong sa kanya para maging makapangyarihan.

¹⁶Dahil sa pagkalakas niya, nagmalaki siya at nabulok. Sinuway niya si Yaweng kanyang Diyos sa pagpasok niya sa Bahay ni Yawe upang magsuob ng insenso sa altar. ¹⁷Sinundan siya ni Azarias, na pari, na may kasamang walumpung matatampang na pari ni Yawe. ¹⁸Kinalaban nila si haring Ozias at sinabi sa kanya: "Hindi bagay sa iyo, Ozias, na magsunog ng kamanyang kay Yawe kundi sa mga pari na mga anak ni Aaron, na itinalaga sa pagsusuob ng kamanyang. Lumabas ka sa santuwaryo, sapagkat nagtaksil ka at hindi mo ikararangal ito sa harapan ni Yaweng Diyos!"

¹⁹Nagalit si Ozias na may hawak na suuban ng insenso upang magsuob. At nagalit siya agad sa mga pari, ipinakita agad ang ketong sa noo niya sa harapan ng mga pari, sa Bahay ni Yawe, sa tabi ng altar ng kamanyang. ²⁰Tiningnan siya ni Azarias na Punong Pari, at ng lahat ng pari. Nakita ng mga ito na may ketong siya sa noo at pinalabas siya agad. Siya naman ay nagmamadaling lumabas, sapagkat pininsala siya ni Yawe. ²¹Kayat may ketong si Haring Ozias hanggang sa kanyang kamatayan, at nabuhay siya na isang ketongin sa isang bahay na nakabukod. Hindi na siya nakapapasok sa Bahay ni Yawe. Si Yotam naman, na kanyang anak, ang namuno sa bahay ng hari at namahala sa bayan. ²²Sinulat ni propeta Isaias na anak ni Amos ang

iba pang kasaysayan ni Ozias, mula sa pasimula hanggang sa wakas. ²³Pagkatapos ay nahimlay si Ozias sa piling ng kanyang mga ninuno at inilibing siya sa parang ng libingan ng mga hari, sapagkat sinabi nila: "Ketongin siya." Hinalinhan siya sa paghahari ng anak niyang si Yotam.

Si Yotam, hari ng Juda

27 ¹Dalawampu't limang taong gulang si Yotam nang magsimulang maghari, at labing-anim na taon siyang naghari sa Jerusalem. ²Si Yerusang anak ni Sadok ang kanyang ina. Ginawa niya ang matuwid sa paningin ni Yawe gaya ng kanyang amang si Ozias, bagamat hindi siya pumapasok na katulad nito sa Bahay ni Yawe. Ang bayan naman ay patuloy pa rin sa pagpapakasama. ³Ipinatayo ni Yotam ang pintuan sa itaas ng Bahay ni Yawe at marami siyang ipinagawa sa mga pader ng Ofel. ⁴Nagpatayo rin siya ng mga lunsod sa kabundukan ng Juda, mga kuta at mga tore sa kagubatan. ⁵Dinigma niya ang hari ng mga Amonita at nilupig niya ito. Nang taong iyon, nagbigay sa kanya ang mga Amonita ng sandaang talentong pilak, sampunlibong karga ng trigo at sampunlibong karga ng sebada. Ganito rin ang ibinigay ng mga Amonita noong ikalawa at ikatlong taon. ⁶Naging makapangyarihan si Yotam sapagkat inihanda niya ang kanyang mga daan sa harap ni Yaweng Diyos niya.

⁷Ang iba pang kasaysayan ni Yotam, lahat ng kanyang pakikipagdigma at mga gawa ay nakasulat sa aklat ng mga Hari ng Israel at Juda. ⁸Dalawampu't limang taong gulang siya nang magsimulang maghari at labing-anim na taon siyang naghari sa Jerusalem. ⁹Pagkatapos ay nahimlay si Yotam sa piling ng kanyang mga ninuno at inilibing siya sa Lunsod ni David. Hinalinhan siya sa paghahari ng anak niyang si Ahaz.

Si Ahaz, hari ng Juda

28 ¹Dalawampung taong gulang si Ahaz nang magsimulang maghari at labing-anim na taon siyang naghari sa Jerusalem. Hindi niya ginawa ang matuwid sa paningin ni Yaweng Diyos niya, di gaya ni David na kanyang ninuno. ²Sinunod niya ang daan ng mga hari ng Israel at gumawa rin siya ng mga minoldeng diyus-diyusan para sa mga Baal. ³Nagsuob siya ng kamanyang sa lambak ng Ben-Hinom at inalay sa apoy ang kanyang mga anak na lalaki alinsunod sa mga kasuklam-suklam na gawi ng mga paganong pinalayas ni Yawe sa lupaing ibibigay niya sa Israel. ⁴Nag-alay siya ng mga handog at nagsunog ng kamanyang sa mata-

taas na santuwaryo at sa mga burol, at sa ilalim ng alinmang mayabong na punungkahoy. ⁵Ibinigay siya ni Yaweng kanyang Diyos sa kamay ng hari ng mga Arameo. Nilupig siya ng mga Arameo na bumihag ng maraming tao at dinala sila sa Damasco. Ibinigay din siya sa kamay ng hari ng Israel bunga ng malaking tagumpay nito. ⁶Sa loob ng isang araw lamang, napatay ni Peka, na anak ni Romelia, ang sandaan at dalawampung libong taong taga-Juda na pawang matatapang na lalaki; tinalikdan nga nila si Yaweng Diyos ng kanilang mga ninuno. ⁷Pinatay ni Zikring mandirigma ng Efraim si Maseyang anak ng hari, si Azrikam, na namamahala sa bahay ng hari at si Elkanang pangalawa sa hari. ⁸Binihag ng mga taga-Israel ang 200,000 sa kanilang mga kapatid na taga-Juda, kasama ang mga kababaihan at mga anak na lalaki at babae. Marami rin silang sinamsam at dinala nila ito sa Samaria.

⁹May isang propeta ni Yawe doon na nagngangalang Obed. Sinalubong niya ang hukbong bumabalik sa Samaria at sinabi rito: “Nagalit si Yaweng Diyos ng inyong mga ninuno sa mga taga-Juda kayat ibinigay sila sa inyong mga kamay. Gayunman, pinagpapatay ninyo sila nang may kalupitang di kapani-paniwala. ¹⁰At ngayo’y gusto ninyong alipinin ang lahat ng taga-Juda at Jerusalem! Pero kayo mismo ay nagkasala kay Yaweng inyong Diyos! ¹¹Kaya pakinggan ninyo ako ngayon at ibalik ninyo ang inyong mga kapatid na binihag ninyo, sapagkat matindi ang galit ni Yawe sa inyo.

¹²At tumutol din sa mga nanggaling sa labanan ang ilan sa mga pinuno ng Israel: si Azarias, na anak ni Yohanan; si Berekias na anak ni Meselimot, si Ezekias na anak ni Salum at si Amasang anak ni Yadlai. Sinabi nila: ¹³“Huwag ninyong dalhin dito ang mga bihag na inyo. Nagkasala na tayo kay Yawe, at gusto ba ninyong dagdagan pa ang dami ng ating mga kasalanan? Sapagkat malaki ang ating pagkakasala at nagbabanta sa Israel ang matinding galit ng Diyos.”

¹⁴Kayat iniwan ng hukbo ang mga bihag at ang nasamsam sa harapan ng mga pinuno at ng buong kalipunan. ¹⁵Tumayo ang mga taong pinili nang personal at inalaw ang mga bihag, binihisan ng damit na galing sa nasamsam ang lahat ng hubad at binigyan ng mga sandalyas, pinakain, pinainom at pinapaghugas. Isinakay sa mga asno ang lahat ng mahihina at dinala sa Jerico na lunsod ng mga palmera, sa piling ng kanilang mga kapatid. At umuwi na sila sa Samaria.

¹⁶Nang panahong inyo, nagpadala ng mga

sugo si haring Ahaz sa mga hari ng Asiria upang tulungan nito. ¹⁷Muli ngang dumating ang mga Edomita at nilupig nila ang Juda at nakabihag sila ng marami. ¹⁸Sinalakay din ng mga Pilisteo ang mga lunsod ng lupang mababa at ng Negeb ng Juda, kinuha nila ang Betsames, ang Ayalon, ang Gederot, ang Soko at ang mga nayong sakop ng mga ito, ang Timna at ang mga nayong sakop nito, ang Gimzo at ang mga nayong sakop nito, at nanirahan sila roon. ¹⁹Hinamak nga ni Yawe ang Juda dahil kay Ahaz, na hari nito. Pinasama niya ang Juda at sumuway siya kay Yawe.

²⁰Nilusob siya ni Teglafalasar na hari ng Asiria, at kinubkob siya bagamat di siya nalupig. ²¹Binawian ni Ahaz ang Bahay ni Yawe, ang bahay ng hari at ng mga pinuno at iniregalo ang mga ito sa hari ng Asiria, pero wala itong natulong sa kanya. ²²Sapagkat kinukubkob man siya, patuloy pa ring nagtaksil si haring Ahaz kay Yawe. ²³Nag-alay siya ng mga handog sa mga diyos ng Damasco na lumupig sa kanya, sapagkat sinabi niya: “Tinutulungan ang mga hari ng Aram ng kanilang mga diyos kaya maghahandog rin ako sa kanila at tutulungan din nila ako.” Gayunman, sila ang naging dahilan ng pagkapahamak niya at ng buong Israel. ²⁴Tinipon nga ni Ahaz ang ilan sa mga kagamitan sa Bahay ni Yawe at pinagdudurog ang mga iyon. Isinara niya ang mga pinto ng Bahay ni Yawe at nagpagawa siya ng mga altar sa lahat ng kanto ng Jerusalem. ²⁵At sa bawat lunsod ng Juda ay nagpatayo rin siya ng mga altar sa burol para magsunog ng kamanyang sa ibang mga diyos. Sa gayon, napoot sa kanya si Yaweng Diyos ng kanyang mga ninuno.

²⁶Ang iba pa niyang mga ginawa at lahat ng kanyang pamumuhay mula sa pasimula hanggang wakas, ay nakasulat sa Aklat ng mga Hari ng Juda at Israel. ²⁷Pagkatapos, nahimlay si Ahaz sa piling ng kanyang mga ninuno at inilibing sa lunsod, sa Jerusalem, sapagkat hindi siya ibinaon sa libingan ng mga hari ng Israel. Hinalinhan siya sa paghahari ng kanyang anak na si Ezekias.

Si Ezekias, hari ng Juda

29

¹Dalawampu’t limang taong gulang si Ezekias nang magsimulang maghari at naghari siya sa Jerusalem nang dalawampu’t siyam na taon. Si Abiyang anak ni Zacarias ang kanyang ina. ²Ginawa niya ang matuwid sa paningin ni Yawe gaya ng kanyang ninunong si David.

³Siya ang nagbukas na muli sa mga pinto ng Bahay ni Yawe sa unang buwan sa unang taon

ng kanyang paghahari. Ipinaayos niya ang mga iyon. ⁴Ipinatawag niya ang mga pari at mga Levita, tinipon ang mga ito sa silangang liwasan ⁵at sinabi rito: “Pakinggan ninyo ako, mga Levita! Magpakabanal kayo ngayon at pabanal ninyo ang Bahay ni Yaweng Diyos ng inyong mga ninuno at alisin sa santuwaryo ang lahat ng karumihan. ⁶Sapagkat nagtaksil ang ating mga ninuno at ginawa nila ang masama sa paningin ni Yaweng ating diyos. Pinabayaang siya ng mga ito, hindi na nila pinansin ang tahanan ni Yawe kundi tinalikuran pa ito. ⁷Isinara maging ang mga pinto ng bulwagan, pinatay ang mga ilawan, hindi na rin nagsunog ng insenso ni nag-alay ng sinunog na handog sa santuwaryo sa Diyos ng Israel. ⁸Kayat bumagsak ang galit ni Yawe sa Juda at Jerusalem, at naging tampulan sila ng takot, sindak at paglibak, tulad ng nakikita ninyo ngayon. ⁹Kayat nabuwal sa tabak ang ating mga ninuno at nasa mga ibang lupain ngayon ang ating mga anak na lalaki at babae at mga asawa.

¹⁰Pero ipinasya ko namang makipagtipan kay Yaweng Diyos ng Israel upang lumayo sa atin ang tindi ng kanyang galit. ¹¹Mga anak ko, huwag na sana kayong magpabaya, sapagkat hinirang kayo ni Yawe na maging mga lingkod niya, upang paglingkuran siya at magsunog ng kamanyang para sa kanya.

¹²At kumilos ang mga Levita: si Makat na anak ni Amasai; si Yoel na anak ni Azarias, sa mga Kahatita; sa mga Merarita, si Kis na anak ni Abdi, at si Azarias na anak ni Yelaleel; sa mga Gersonita, si Yoah na anak ni Simna, si Eden na anak ni Yoah; ¹³sa mga inapo ni Elisatan, sina Simri at Yehiel; sa mga inapo ni Asaf, sina Zacarias at Matanias; ¹⁴sa mga inapo ni Heman, sina Yehiel at Simei; sa mga inapo ni Yedutun, sina Semeyas at Uziel. ¹⁵Tinipon ng mga ito ang kanilang mga kapatid at nagpakabanal sila; at dumating sila alinsunod sa utos ng hari at ayon sa mga salita ni Yawe upang linisin ang Bahay ni Yawe.

¹⁶Pumasok ang mga pari sa Bahay ni Yawe upang linisin iyon at inilabas nila sa patyo ng Bahay ni Yawe ang lahat ng natagpuan nilang maruming bagay sa santuwaryo ni Yawe. Tinipon naman ang mga ito ng mga Levita at itinapon sa batis ng Kidron. ¹⁷Sinimulan nila ang paglilinis sa unang araw ng unang buwan at pumasok sila sa Bulwagan ni Yawe sa ikawalong araw ng buwan. Pinabanal nila ang Bahay ni Yawe sa loob ng walong araw at natapos ito noong ikalabing-anim na araw ng unang buwan.

¹⁸At pinuntahan nila si haring Ezekias upang sabihin: “Nilinis na namin ang buong Bahay ni

Yawe, ang altar ng mga sinunog na handog, pati ang lahat ng kagamitan nito at ang hapag ng mga tinapay na handog, pati ang lahat ng kagamitan nito. ¹⁹Iniaayos na namin at pinabanal ang lahat ng kagamitan na kinuha at nilapastangan ni haring Ahaz dahil sa di-paniniwala niya, sa panahon ng kanyang paghahari at nasa harapan na ng altar ni Yawe ang mga ito.

²⁰Maagang bumangon si Ezekias at tinipon niya ang mga pinuno ng lunsod at umahon sila sa Bahay ni Yawe. ²¹Dinala ang pitong batang toro, ang pitong tupang lalaki, ang pitong batang tupa, at ang pitong kambing na lalaki na inihandog para sa mga kasalanan ng kaharian, ng santuwaryo at ng buong Juda. Inutusan ng hari ang mga paring mga anak ni Aaron na mag-alay ng mga ito sa altar ni Yawe. ²²Pinatay nila ang mga baka at ibinuhos ang dugo sa ibabaw ng altar; at pinatay nila ang mga tupang lalaki at ibinuhos ang dugo sa ibabaw ng altar; pinatay nila ang mga batang tupa at ibinuhos ang dugo sa ibabaw ng altar. ²³At inilapit ang mga kambing na lalaki bilang handog para sa kasalanan sa harap ng hari at ng kalipunan at ipinatong nila ang kanilang mga kamay sa mga ito. ²⁴Pinatay ng mga pari ang mga ito at inialay ang dugo para sa kasalanan sa ibabaw ng altar bilang kabayaran ng buong Israel, sapagkat sinabi ng hari: Alang-alang sa buong Israel ang sinunog na handog at ang handog sa kasalanan.

²⁵Pagkatapos, pinapuwesto ng hari ang mga Levita sa Bahay ni Yawe na may mga simbalo, alpa at gitara ayon sa mga tagubilin ni David, ni Gad na manghuhula ng hari, at ni propeta Natan, sapagkat ang utos sa ngalan ni Yawe ay ibinibigay ng kanyang mga propeta.

²⁶Pinapuwesto ang mga bata na may dalang mga panugtog ni David at ang mga pari naman na may mga trumpeta, ²⁷at ipinag-utos ni Ezekias na mag-alay ng sinunog na handog sa ibabaw ng altar. At nang simulang ialay ito, sinimulan din ang pag-awit kay Yawe at ang pag-hip ng mga trumpeta kasaliw ang mga panugtog ni David na hari ng Israel. ²⁸Nagpatirapa ang buong kalipunan, hinimig ang mga awit at hinipan ang mga trumpeta hanggang di matapos ang sinunog na handog. ²⁹Nang matupok na ang sinunog na handog, lumuhod ang hari at ang lahat ng kasama niya at nagpatirapa upang sumamba. ³⁰At ipinag-utos ni haring Ezekias at ng mga pinuno sa mga Levita na purihin si Yawe sa mga salita ni David at ng manghuhulang si Asaf. Inawit nila ang mga papuri na may kagalakan at lumuhod sila at nagpatirapa.

³¹Pagkatapos, nagsalita si Ezekias at sinabi:

“Naitalaga na kayo ngayon kay Yawe. Lumapit kayo at magdala ng handog ng pasasalamat sa Bahay ni Yawe.” Nag-alay ang kalipunan ng mga handog ng pasasalamat at nag-alay din ng mga sinunog na handog ang mga may magandang kalooban. ³²Nabilang ang pitumpung baka, sandaang tupang lalaki at dalawandaang tupang bata na sinunog na handog kay Yawe. ³³Animnaraang baka at tatlunlibong tupa ang mga banal na handog.

³⁴Gayunman, kakaunti ang mga pari at hindi nila nabalatan ang lahat ng hayop kaya tinulungan sila ng kanilang mga kapatid, na mga Levita, hanggang matapos ang gawain at ditinupad ng mga pari ang ritwal ng pagpapabanal sa kanila, sapagkat higit na sanay ang mga Levita sa ritwal ng pagbabanal kaysa mga pari. ³⁵Marami ang mga sinunog na handog bukod pa sa mga taba ng mga handog ng mabuting pag-sasama at mga inuming handog na kasama ng mga sinunog na handog. Sa ganitong paraan muling itinatag ang paglilingkod sa Bahay ni Yawe. ³⁶Ikinagalak ni Ezekias at ng buong bayan ang ginawa ng Diyos sa kanila sapagkat agad na naganap ang lahat.

Pagdiriwang ng Paskuwa

30 ¹Nagpadala si Ezekias ng mga sugo sa buong Israel at Juda, at sumulat din siya sa Efraim at Manases upang pumunta sila sa Bahay ni Yawe sa Jerusalem, at ipagdiwang ang Paskuwa para kay Yaweng Diyos ng Israel. ²Nagkaisa ang hari, ang kanyang mga opisyal at ang buong kalipunan ng Jerusalem, na ipagdiwang ang Paskuwa sa ikalawang buwan; ³hindi nga nila naipagdiwang ito sa takdang panahon, sapagkat hindi sapat ang mga paring tumupad ng ritwal ng pagkakabanal at hindi nagkatipun-tipon sa Jerusalem ang mga tao. ⁴Ikinasiya ito ng hari at ng buong kalipunan, ⁵kayag nagpasya silang magpahayag sa buong Israel, mula sa Berseba hanggang sa Dan upang puntahan ang Jerusalem at ipagdiwang doon ang Paskuwa para kay Yaweng Diyos ng Israel sapagkat hindi na naipagdiriwang iyon ayon sa nasusulat.

⁶Pumunta ang mga sugo na may dalang mga liham ng hari at ng mga opisyal sa lahat ng lugar sa Israel at Juda, tulad ng ipinag-utos ng hari, at sinabi: “Mga Israelita, bumalik kayo kay Yaweng Diyos ni Abraham, ni Isaac at ni Israel upang tingnan niya ang mga nalabi sa inyo na wala sa kamay ng mga hari ng Asiria. ⁷Huwag ninyong tularan ang inyong mga ninuno at mga kapatid na nagtaksil kay Yaweng Diyos ni Abraham, ni Isaac at ni Jacob, na pinabayaan niyang mapin-

sala, gaya ng inyong nakikita. ⁸Huwag ninyong patigasin ang inyong ulo, gaya ng inyong mga ninuno kundi makipagkasundo kayo kay Yawe at pumunta sa santuwaryo niya na binanal niya magpakailanman. Paglingkuran ninyo si Yaweng ating Diyos upang ilayo niya sa inyo ang tindi ng kanyang galit. ⁹Sa inyong pagbalik kay Yawe lamang kaaawaan ang inyong mga kapatid at mga anak ng mga bumihag sa kanila at makababalik sila sa lupaing ito. Sapagkat maawain at mahabagin si Yaweng ating Diyos, at hindi niya itatalikod sa atin ang kanyang mukha kung babalik tayo sa kanya.”

¹⁰Nilibot ng mga sugo ang mga lunsod sa lupain ng Efraim at Manases hanggang sa Zabulon, ngunit pinagtawanan lamang sila at nilibak ng mga tao. ¹¹Gayunman, may nagsisi at nagpunta sa Jerusalem mula sa Aser, Manases at Zabulon. ¹²Sa Juda man ay nagbigay sa kanila ang kamay ng Diyos ng iisang damdamin na sundin ang utos ng hari at ng mga opisyal ayon sa salita ni Yawe.

¹³Kayag napakarami ang nagtipun-tipon sa Jerusalem upang ipagdiwang ang pista ng Tinapay na Walang Lebadura sa ikalawang buwan; napakalaki ng pagtitipon na ito. ¹⁴Inalis nila ang mga altar na nasa Jerusalem at lahat ng mesa para sa pagsusunog ng insenso at itinapon nila ang mga ito sa batis ng Cedron. ¹⁵Inihain nila ang tupang pam-Paskuwa sa ikalabing-apat na araw ng ikalawang buwan. Nagpakabanal ang mga pari at mga Levita na litung-lito at nag-utos na magdala ng mga sinunog na handog sa Bahay ni Yawe. ¹⁶Pumuwesto sila sa kani-kanilang lugar ayon sa kanilang alituntunin, ayon sa batas ni Moises na tao ng Diyos, at ibinuhos ng mga pari ang dugong ibinigay sa kanila ng mga Levita. ¹⁷Marami sa kalipunan ang di pa nababanal kaya ang mga Levita ang nangasiwa sa pagpatay ng mga tupang pam-Paskuwa para sa mga taong di pa malinis, upang pakabanal ang mga ito kay Yawe. ¹⁸Marami talaga sa bayan, lalo na sa mga taga-Efraim, Manases, Isakar at Zabulon ang nagsikain sa Paskuwa nang hindi pa sila malinis at di sumunod sa ipinag-utos. Subalit ipinagdasal sila ni Ezekias na nagsabi: “Patawarin nawa ni Yawe na maawain ¹⁹ang lahat ng may pusong nakahandang maghanap kay Yaweng Diyos ng kanilang mga ninuno bagamat hindi nila naganap ang tungkol sa paglilinis sa mga bagay na banal.” ²⁰At dininig ni Yawe si Ezekias at hindi niya pinarusahan ang bayan.

²¹Ganoon ipinagdiwang ng mga Israelitang nasa Jerusalem ang pista ng Tinapay na Walang Lebadura na may malaking kasayahan sa loob

ng pitong araw. Araw-araw, nag-aawitan nang buong-sigla ang mga Levita at mga pari ng mga papuri kay Yawe. ²²Pinasigla ni Ezekias ang lahat ng Levitang nagpakita ng ganap na paglilingkod kay Yawe. Binuo nila ang kapistahang may pitong araw sa pag-aalay ng mga handog ng mabuting pagsasama at pinuri nila si Yaweng Diyos ng kanilang mga ninuno.

²³Ipinasya ng buong kalipunan na ipagdiwang ang pista nang pitong araw pa ang ipinagdiwang nang may malaking kasayahan, ²⁴sapagkat naglaan si Ezekias, na hari ng Juda, para sa kalipunan ng sanlibong batang toro at pitunlibong tupa at naglaan naman ng sanlibong batang toro at sampunlibong tupa ang mga opisyal. ²⁵Maraming pari ang tumupad sa ritwal ng pagpapakabanal. Nagalak ang buong kalipunan ng Juda, ang mga pari, ang mga Levita, ang buong kalipunan ng mga taong galing sa Israel, pati ang mga dayuhang galing sa lupaing Israel o namamayan sa Juda. ²⁶Nagkaroon ng malaking kasayahan sa Jerusalem, sapagkat wala pang ganoon sa Jerusalem mula sa kapanahunan ni Solomon na anak ni David, na hari ng Israel. ²⁷Kaya tumindig ang mga pari at mga Levita upang basbasan ang bayan. Dininig ang kanilang tinig at umabot ang kanilang panalangin sa banal na tirahan niyang nasa langit.

31 ¹Pagkatapos ng lahat ng ito, umalis ang lahat ng Israelitang naroroon at nagpunta sa mga lunsod ng Juda. Dinurog nila ang mga banal na bato, ibinuwal ang mga banal na haligi at iginuho ang mga altar sa burol – ang mga altar na nasa buong Juda at Benjamin at sa Efraim at Manases, hanggang sa mawala ang mga ito. At umuwi ang lahat ng Israelita sa kanilang lunsod, ang bawat isa sa kanya-kanyang ari-arian.

²Itinatag ni Ezekias ang iba't ibang grupo ng mga pari at mga Levita ayon sa kani-kanilang katungkulan maging pari sila o Levita, para sa sinunog na handog, para sa handog ng mabuting pagsasamahan, para sa liturhiya, sa pagawit ng mga salmo at papuri sa Diyos sa mga pintuan ng kampo ni Yawe. ³Inilaan ng hari ang isang bahagi ng kanyang mga ari-arian para sa mga sinunog na handog sa umaga't hapon, sa mga sinunog na handog sa araw ng Sabado, sa mga bagong buwan at sa mga pista ayon sa nakasulat sa Kautusan ni Yawe. ⁴Ipinag-utos din niya sa bayang nasa Jerusalem na ibigay nila sa mga pari at mga Levita ang bahaging nauukol sa mga ito para pasiglahin sila sa paglilingkod kay Yawe.

⁵Paglabas ng kautusang ito, nag-alay ang

mga Israelita ng maraming unang bunga ng trigo, alak, langis at pulot-pukyutan at ng lahat ng uri ng bunga sa bukid; dinala nila ang magsaganang ikapu ng lahat. ⁶Nagdala rin ang mga taga-Israel at Juda na naninirahan sa mga bayan ng Juda ng ikapu ng bakahan at kawan at ng mga bagay na banal na nakatalaga kay Yaweng kanilang Diyos, at inilagay nila ang mga iyon nang buntun-buntun. ⁷Sinimulan nila ang pagbubuntun sa ikatlong buwan at natapos sila sa ikapitong buwan.

⁸Dumating si Ezekias at ang mga opisyal at tiningnan ang mga buntun at nagpuri sila kay Yawe at sa kanyang bayang Israel. ⁹Nagtanong si Ezekias sa mga pari at mga Levita tungkol sa mga buntun, ¹⁰at sinagot siya ng Punong Paring si Azarias, na mula sa angkan ni Sadok, na nagsabi: “Simula nang magdala sila ng mga handog na nakalaan sa Bahay ni Yawe, kumain kami, nabusog at marami pa ang natira, sapagkat pinagpala ni Yawe ang kanyang bayan at marami pa ang nalabi.”

¹¹Iniutos ni Ezekias na ihanda ang malalaking silid sa Bahay ni Yawe at inihanda naman ang mga ito. ¹²At patuloy nilang dinadala roon ang mga nakalaang handog, mga ikapu at ang mga bagay na banal. Si Konanias na Levita ang ginawang tagapamahala at si Shimei na kapatid niya ang pangalawa sa kanya. ¹³Sina Yehiel, Azarias, Nahat, Asael, Yerimot, Yosabad, Eliel, Yismakia, Mahat at Benaya ang mga kinatawan ni Konanias at ng kanyang kapatid na si Sime, alinsunod sa pasya ni haring Ezekias at ni Azarias na tagapamahala ng Bahay ni Yawe. ¹⁴Ang Levitang si Kore, na anak ni Yimnang bantay sa silangang pintuan, ang namahala sa mga kusang abuloy sa Diyos at namahagi ng mga handog kay Yawe at ang mga bagay na kabanal-banalan. ¹⁵Nasa ilalim niya sina Eden, Minyamin, Yesua, Semeyas, Amarias at Sekanias na nanatili sa mga lunsod ng mga pari at namahagi sa kanilang mga kapatid, maliit man o mahalaga, ayon sa kani-kanilang mga grupo ¹⁶– sa mga lalaking may gulang na tatlong taon o higit pa na nakalista sa talaan ng mga angkan, at sa lahat ng pumapasok sa Bahay ni Yawe upang tupdin ang kanilang pang-araw-araw na gawain, o maglilingkod, ayon sa kani-kanilang tungkulin. ¹⁷Nakalista nga ang mga pari sa talaan ng mga angkan, gayundin ang mga Levita, mula sa dalawampung taong gulang o higit pa ayon sa kanilang tungkulin at uri. ¹⁸Nakalista rin ang lahat ng kanilang maliit na bata, asawa, mga anak na lalaki at babae, kasama ang buong kalipunan habang nanggasiwa sila sa mga banal na gawain. ¹⁹Sa

bawat isa sa mga lunsod ay may mga taong inatasang mamahagi sa mga paring mga inapo ni Aaron, na nasa mga nayon ng kanilang mga lunsod; namahagi sila sa mga lalaki ng lahing-pari at sa lahat ng Levitang nakalista.

²⁰Ganito ang ginawa ni Ezekias sa buong Juda; ginawa niya ang mabuti, matuwid at totoo, sa harapan ni Yaweng kanyang Diyos. ²¹Nagsimula siya at nagtagumpay rin sa lahat ng kanyang ginawa sa paglilingkod sa Bahay ni Yawe, para sa Batas at sa mga utos sa paghanap nang buong-puso sa kanyang Diyos.

Ang paglusob ni Senakerib

32 ¹Pagkatapos ng mga gawa at paniniwala ni Ezekias ay dumating si Senakerib, na hari ng Asiria, at nilusob ang Juda. Kinubkob niya ang mga napapaderang lunsod at ipinag-utos niyang wasakin ang mga pader para sa kanya. ²Nang makita ni Ezekias na pinuntahan ni Senakerib ang Jerusalem, ³nakipagkaisa siya sa lahat ng opisyal at matapang na lalaki at napagkasunduan nilang barahan ang mga bukal ng tubig na nasa labas ng lunsod. ⁴Nag-sama-sama ang maraming tao upang barahan ang mga bukal at ang mga batis na bumabagtas sa lupain, at sinabi: “Huwag sanang matagpuan ng mga Asirio ang tubig sa pagdating nila.”

⁵Nilakasan niya ang kanyang loob at inayos ang mga gibang bahagi ng pader at nagtayo siya ng mga tore sa ibabaw nito. Nagtayo pa siya ng pader sa labas, pinatibay ang Milo sa Lunsod ni David at nagpagawa ng maraming sandata at kalasag. ⁶Humirang siya ng mga heneral na mamumuno sa bayan at tinipon niya ang lahat sa liwasan ng pintuan ng lunsod. Pinalakas niya ang loob ng mga ito at sinabi: ⁷“Magpakalakas kayo at magpakatampang! Huwag kayong matakot o masiraan ng loob sa harap ng hari ng Asiria o sa lahat ng hukbong kasama niya, sapagkat higit na malakas ang kasama natin. ⁸Lakas ng tao lamang ang kasama niya; pero kasama natin si Yaweng ating Diyos, na siyang sasaklolo sa atin at sasama sa ating laban.” Pinatatag ang bayan ng sinabi ni Ezekias, na hari ng Juda.

⁹Pagkatapos nito, habang kinukubkob ni Senakerib na hari ng Asiria, ang Lakis, kasama ang lahat ng nasa ilalim niya, nagpadala siya ng mga sugo kay Ezekias, na hari ng Juda, at sa lahat ng taga-Juda na nasa Jerusalem, upang sabihin ito: ¹⁰‘Ito ang sabi ni Senakerib, na hari ng Asiria: Kanino ba kayo nananalig at nakukubkob kayo sa Jerusalem? ¹¹Hindi ba kayo nilililang ni Ezekias sa pagsasabi niya: ‘Ililigtas tayo ni Yaweng ating Diyos sa kamay ng hari ng Asiria?’ Hindi ba kayo mamamatay sa gutom at

uhaw? ¹²Hindi ba si Ezekias ang nagpaalis ng mga altar sa burol at nagsalita nang ganito sa Juda at Jerusalem: ‘Sa harap ng iisang altar lamang kayo magpapatirapa at sa ibabaw nito lamang kayo magsusuob ng kamanyang?’ ¹³Hindi ba ninyo alam kung ano ang ginawa ko at ng aking mga ninuno sa lahat ng bayan sa iba’t ibang lupain? Nailigtas ba ng mga diyos ng mga bansang iyon ang kanilang mga lupain sa aking mga kamay? ¹⁴Sino sa lahat ng diyos ng mga bansang iyan na isinumpa ng aking mga ninuno ang nakapagligtas ng kanyang bayan sa aking mga kamay? At ang Diyos ninyo ang makapagligtas sa inyo sa aking mga kamay? ¹⁵Kaya huwag kayong padaya kay Ezekias, o paakit kaya. Huwag ninyo siyang paniwalaan. Walang Diyos ng alinmang bansa o kaharian na nakapagligtas ng kanyang bayan sa aking kamay o sa kamay ng aking mga ninuno, gayundin ang inyong mga diyos ay hindi makapagligtas sa inyo sa aking kapangyarihan.”

¹⁶May sinabi pang ibang bagay ang mga sugo ni Senakerib laban kay Yawe at sa kanyang lingkod na si Ezekias. ¹⁷Sumulat pa iyon ng mga liham na lumalait kay Yaweng Diyos ng Israel ang ganito ang sinasabi: “Kung paano hindi nailigtas ng mga diyos ng ibang bansa ang kanilang bayan sa aking kamay, hindi rin ililigtas ng Diyos ni Ezekias ang kanyang bayan sa aking kamay.” ¹⁸Sumigaw ang mga sugo sa wikang Judio sa mga taga-Jerusalem na nasa ibabaw ng pader upang takutin at gulatin sila at sa gayon ay makuha nila ang lunsod. ¹⁹Nagsalita sila ng tungkol sa Diyos ng Jerusalem, tulad sa mga diyos ng mga bayan sa lupa, na gawa ng mga kamay ng tao.

²⁰Kayat nanalangin si haring Ezekias at si propeta Isaias, na anak ni Amos, at tumawag sila sa langit. ²¹At nagpadala si Yawe ng isang anghel na pumuksa sa lahat ng matatampang na mandirigma, sa mga pinuno at mga opisyal, sa kampo ng hari ng Asiria. Nagbalik ito sa kanyang lupain na taglay ang malaking kahihyan, at pagpasok niya sa bahay ng kanyang diyos ay pinatay siya sa tabak ng kanyang mga anak. ²²Kayat iniligtas ni Yawe si Ezekias at ang mga taga-Jerusalem sa kamay ni Senakerib na hari ng Asiria at sa kamay ng lahat; at pinagka-looban sila ng katahimikan sa lahat ng dako. ²³Marami ang nag-alay ng mga handog kay Yawe sa Jerusalem, at ng mga regalo kay Ezekias na hari ng Juda. Mula noon, pinarangalan siya ng lahat ng bansa.

²⁴Noon, nagkasakit nang malubha si Ezekias at nasa bingit na ng kamatayan. Gayunman, nanalangin siya kay Yawe. Sinagot siya nito at

binigyan ng isang himala. ²⁵ Pero hindi tumugon si Ezekias sa biyayang ipinagkaloob sa kanya at sa halip, naging palalo siya, kayat bumagsak ang Galit sa kanya sa Juda at sa Jerusalem. ²⁶ Noon nagpakumbaba si Ezekias, pati ang mga taga-Jerusalem kayat hindi bumagsak sa kanila ang Galit sa kapanahunan ni Ezekias.

²⁷ Nagkaroon si Ezekias ng napakaraming kayamanan at karangalan. Nagtipon siya ng mga kayamanang pilak, ginto, mahahalagang bato, mga pabango, mga kalasag at lahat ng uri ng bagay na mahalaga. ²⁸ Mayroon din siyang mga kamalig na paglalagyan ng mga buwis na trigo, alak at langis; mga sabsaban para sa lahat ng uri ng baka at mga kulungan ng mga kawan. ²⁹ Nagtayo siya ng mga lunsod at nagkaroon ng maraming baka at tupa sapagkat binigyan siya ni Yawe ng napakalaking kayamanan.

³⁰ Si Ezekias din ang nagsara ng labasan ng tubig ng Guijon sa itaas at pinaraan niya ito sa ilalim ng lupa sa gawing kanluran ng Lunsod ni David. Nagtagumpay si Ezekias sa lahat niyang gawain. ³¹ Gayunman, nang magpadala sa kanya ng mga sugo ang mga prinsipe ng Babilonia upang alamin ang himalang nangyari sa lupain, pinabayaan siya ng Diyos upang subukin siya at matuklasan ang lahat ng nasa kanyang ka-looban.

³² Ang iba pang kasaysayan ni Ezekias at ang kanyang mga banal na gawain ay nakasulat sa mga pangitain ni propeta Isaias, na anak ni Amos, at sa aklat ng mga Hari ng Juda at Israel. ³³ Pagkatapos, nahimlay si Ezekias sa piling ng kanyang mga ninuno at inilibing siya sa dalisdid ng mga libingan ng mga anak ni David. Sa kanyang pagkamatay ay pinarangalan siya ng buong Juda at ng mga taga-Jerusalem. Hinalinhan siya sa paghahari ng kanyang anak na si Manases.

Ang paghahari ni Manases

33 ¹ Labindalawang taong gulang si Manases nang magsimulang maghari, at limampu't limang taon siyang naghari sa Jerusalem. ² Ginawa niya ang masama sa paningin ni Yawe at nag-asal nang kasuklam-suklam na katulad ng mga bansang pinalayas ni Yawe sa lupain sa harap ng mga Israelita. ³ Muli niyang ipinatayo ang mga altar sa burol na sinira ng ama niyang si Ezekias, nagtayo siya ng mga altar para sa mga Baal, gumawa ng mga banal na haligi at sumamba sa lahat ng kapangyarihang nasa langit at naglingkod sa mga ito. ⁴ Nagtayo rin siya ng mga altar sa Bahay ni Yawe na tinukoy ni Yawe nang sabihin niya: "Sa Jerusalem mamamahinga ang aking Pangalan

magpakailanman." ⁵ Nagtayo siya ng mga altar para sa lahat ng kapangyarihang nasa langit sa dalawang patyo ng Bahay ni Yawe. ⁶ Sinunog niya ang kanyang mga anak bilang handog sa may lambak ng Ben Hinnon. Nagumon siya sa panghuhula, sa mahiya at sa pangkukulam, nagpasok ng mga espiritu at mga manghuhula at marami siyang ginawang masama sa paningin ni Yawe na ikinagalit nito. ⁷ Gumawa siya ng pinakamalaking larawan ng diyus-diyusan at inilagay niya ito sa Bahay ni Yawe na tinukoy ni Yawe nang sabihin niya kay David at sa anak nitong si Solomon: "Sa Bahay na ito at sa Jerusalem na aking pinili sa lahat ng tribu ng Israel ay ililagay ko ang aking Pangalan magpakailanman. ⁸ Hindi ko na ilalayo ang paa ng Israel sa lupang itinalaga ko sa kanyang mga ninuno kung iingatan nilang tuparin ang lahat ng Batas, mga utos at mga tagubilin na ipinag-utos ko sa pamamagitan ni Moises.

⁹ Sa gayon, iniligaw ni Manases ang Juda at ang mga taga-Jerusalem kayat higit na masama pa ang ginawa nila kaysa mga bansang nilipol ni Yawe sa harap ng mga Israelita. ¹⁰ Nag-salita si Yawe kay Manases at sa kanyang bayan, ngunit hindi nila ito pinansin.

¹¹ Kayat pinalusob sa kanila ni Yawe ang mga pinuno ng hukbo ng hari ng Asiria, at hinuli nila ng kawit si Manases at ginapos ng dobleng tanikalang tanso at dinala sa Babilonia. ¹² Sa kanyang pagdurusa, sinikap niyang palubagin ang galit ni Yaweng kanyang Diyos at nagpakumbaba siya sa harap ng Diyos ng kanyang mga ninuno. ¹³ Nanalangin siya sa Diyos at nagpahinuhod ang Diyos at pinakinggan ang kanyang panalangin. Pinayagan siyang makabalik sa Jerusalem at magharing muli. At nalaman ni Manases na si Yawe lamang ang Diyos.

¹⁴ At itinayo niya ang pader na panlabas ng lunsod ni David, sa kanluran ng Gihon, sa lambak hanggang sa pagpasok sa pintuan ng Mga Isda. Pinalibutan nito ang Ofel at tinaasan niyang mabuti ito. Nagpuwesto siya ng mga pinuno ng hukbo sa lahat ng napapaderang lunsod ng Juda.

¹⁵ Inalis niya sa Bahay ni Yawe ang lahat ng dayuhang diyos at rebulto ng pinakamalaking diyus-diyusan at lahat ng altar na kanyang ipinatayo sa bundok ng Bahay ni Yawe at sa Jerusalem, at itinapon ang mga iyon sa labas ng lunsod. ¹⁶ Itinayo niyang muli ang altar ni Yawe at nag-alay siya rito ng mga handog ng mabuting pagsasamahan at ng pagpapasalamat at iniutos niya sa mga taga-Juda na maglingkod kay Yaweng Diyos ng Israel. ¹⁷ Nag-alay pa rin ang bayan sa mga altar sa burol pero kay Yawe lamang.

¹⁸Ang iba pang ginawa ni Manases, ang panalangin niya sa Diyos at ang sinabi ng mga manghuhula sa kanya sa ngalan ni Yaweng Diyos ng Israel, ay nakasulat sa kasaysayan ng mga Hari ng Israel. ¹⁹Ang kanyang panalangin at kung paanong dininig siya, ang lahat ng kanyang pagkakasala at kataksilan, ang mga lugar na pinagtayuan ng mga altar sa burol at pinaglagyan ng mga banal na haligi at mga diyus-diyusan bago pa siya magpakumbaba ay nakasulat sa kasaysayan ni Hosay. Pagkatapos ay nahimlay si Manases sa piling ng kanyang mga ninuno at inilibing siya sa halamanan ng kanyang bahay. Hinalinhan siya sa paghahari ng kanyang anak na si Amon.

²¹Dalawangpu't dalawang taong gulang si Amon nang magsimulang maghari, at dalawang taon siyang naghari sa Jerusalem. ²²Ginawa niya ang masama sa paningin ni Yawe, tulad ng ginawa ng ama niyang si Manases, naghandog siya at sumamba sa lahat ng diyus-diyusang ginawa ng kanyang amang si Manases. ²³Pero hindi siya nagpakumbaba sa harap ni Yawe, gaya ng ginawa ng ama niyang si Manases; marami pa ang mga sala ni Amon. ²⁴Nagsabwatan ang kanyang mga tauhan laban sa kanya at pinatay siya sa kanyang palasyo. Gayunman, pinatay ng mga mamamayan ang lahat ng nagsabwatan at ginawa nilang hari bilang kahalili niya, ang anak niyang si Yosias.

Ang paghahari ni Yosias

34 ¹Walong taong gulang si Yosias nang magsimulang maghari at tatlumpu't isang taon siyang naghari sa Jerusalem. ²Ginawa niya ang matuwid sa paningin ni Yawe at lumakad siya sa daan ng ninuno niyang si David at di siya lumihis dito.

³Sa ikalawang taon ng kanyang paghahari, nang talubata pa siya ay sinimulan niyang hanapin ang Diyos ni David na kanyang ninuno; at sa taong ikalabindalawa'y sinimulang alisin sa Juda at Jerusalem ang mga altar sa burol, mga banal na haligi, mga estatwa at mga diyus-diyusang iminolde. ⁴Winasak sa harap niya ang mga altar ng mga Baal at ang mga batong nasa ibabaw ng mga ito, pinagdudurog niya ang mga banal na haligi, mga imahen at mga diyus-diyusang iminolde at ikinalat ang alabok ng mga ito sa libingan ng mga naghandog sa kanila. ⁵Sinunog niya ang mga buto ng kanilang mga pari sa ibabaw ng kanilang mga altar at nilinis niya ang Juda at Jerusalem. ⁶Gayundin ang ginawa niya sa mga lunsod ng Manases, Efraim at Simeon, hanggang sa Neftali, at sa mga wasak na lugar sa paligid ng mga ito. ⁷Pinag-

sisira niya ang mga altar, minartilyo at dinurog ang mga banal na haligi, ang mga estatwa; giniba niya ang mga banal na bato sa buong lupain ng Israel, at muling bumalik sa Jerusalem.

⁸Sa ikalabingwalong taon ng kanyang paghahari, nilayon niyang linisin ang lupain at ang Bahay at inatasan niya si Safan, na anak ni Asalias, si Maasias, na pinuno ng lunsod, at si Yoah, na anak ni Yoahaz na tagapagbalita, na ayusin ang Bahay ni Yaweng kanilang Diyos. ⁹Kayat nagpunta sila sa punong paring si Helkias, at ibinigay sa kanya ang salaping dinala sa Bahay ng Diyos, na nalikom ng mga Levita at ng mga bantay sa mga pintuan na galing sa Manases, Efraim, at ang mga iba pa sa Israel, sa Juda, sa Benjamin at sa mga taga-Jerusalem. ¹⁰Ini-abot nila ang salapi sa mga tagapamahala ng mga gawain sa Bahay ni Yawe at ginamit nila ito para kumpunihin ang Bahay. ¹¹Binigyan nila ng salapi ang mga karpintero at mga kantero upang bumili ng mga batong tinabas at ng mga kahoy na gagawing mga biga at suleras ng mga gusaling sinira ng mga hari ng Juda.

¹²Nagtrabaho sila nang tapat, pinamahalaan sila nina Yahat at Abdias na mga Levitang Merarita, at nina Zacarias at Mesulam na mga Kaatita, at ng ibang Levitang sanay sa mga panugtog, ¹³at ng mga tagapamahala ng mga kargador, at ng mga tagapamahala sa iba't ibang gawain, at ng mga Levitang tagasulat o rotaryo o bantay-pintuan.

Ang pagkakita sa aklat ng Batas

¹⁴Nang kinukuha ang salaping dinala sa Bahay ni Yawe, natuklasan ng paring si Helkias ang aklat ng Kautusan ni Yawe na ibinigay niya kay Moises. ¹⁵Sinabi niya kay Safan na kalihim ng hari: "Natagpuan ko ang aklat ng kautusan sa Bahay ni Yawe." At ibinigay niya ang aklat kay Safan. ¹⁶Dinala ni Safan sa hari ang aklat. Nagulat si Safan. "Ginagawa ng mga lingkod mo ang lahat ng iniutos mo sa kanila. ¹⁷Tinunaw nila ang salaping dinala sa Bahay ni Yawe at ibinigay na nila ito sa mga tagapamahala." ¹⁸At idinagdag ni Safan na kalihim sa hari: "Ibinigay sa akin ng paring si Helkias ang isang aklat." At nagsimulang magbasa si Safan sa harap ng hari.

¹⁹Nang marinig ng hari ang mga salita ng kautusan, ginawak niya ang kanyang damit, ²⁰at nag-utos siya kay Helkias, kay Ahikam, na anak ni Safan, kay Abdon, na anak ni Mikeas, kay Safan, na kalihim, at kay Asayang opisyal ng hari: ²¹"Humayo kayo at sumangguni kay Yawe para sa akin at sa nalalabi sa Israel at Juda, tungkol sa mga salita ng aklat na natagpuan.

Tiyak na galit na galit si Yawe sa atin, sapagkat hindi tinupad ng ating mga ninuno ang salita ni Yawe ni isinagawa ang lahat ng nakasulat sa aklat na ito.”

²² Nagpunta si Helkias at ang iba pang mga lingkod ng hari sa propetisang si Huldang asawa ni Salum, na anak ni Tokhat na anak ni Hasrang bantay ng mga kasuotan. Nakatira ang babae sa Jerusalem sa bagong lunsod. Kinausap nila ito ²³ at sumagot: “Ito ang isang salita ni Yawe sa taong nagsugo sa inyo sa akin: ²⁴ Sinasabi ni Yawe: Handa akong magdala ng malaking kapahamakan sa lugar na ito at sa mga tagarito at tumupad sa lahat ng sumpang nakasulat sa aklat na binasa sa harap ng hari ng Juda. ²⁵ Tinalikuran nga nila ako sa paghahandog sa ibang mga diyos at ginalit nila ako ng kanilang mga gawa. Kayat ibubuhos ko ang aking galit sa pook na ito at hindi ito maaapula.

²⁶ Sabihin naman ninyo sa hari ng Juda na nagpasangguni sa inyo kay Yawe: “Ito ang sabi ni Yaweng Diyos ng Israel: hindi ka mararating ng mga salitang iyong narinig. ²⁷ Nabagbag ang iyong puso at nagpakumbaba ka sa harap ng Diyos nang marinig mo ang kanyang mga banta laban sa lugar na ito at sa mga tagarito. Nagpakumbaba ka sa aking harapan, ginawak mo ang iyong damit at nanangis ka sa aking harapan; kayat pinakinggan naman kita, sabi ni Yawe. ²⁸ Isasama muna kita sa iyong mga ninuno at ililibing ka nang payapa, kaya hindi masasaksihan ng iyong mga mata ang lahat ng kasamaang dadalhin ko sa lugar na ito at sa mga tagarito.” At inihatid nila ang kasagutan sa hari.

²⁹ Ipinatawag ng hari ang lahat ng Matatanda ng Juda at Jerusalem, ³⁰ at umahon ang hari sa Bahay ni Yawe, kasama ang lahat ng taga-Juda at lahat ng naninirahan sa Jerusalem, ang mga pari at mga Levita at ang buong bayan mula sa pinakamaliit hanggang sa pinakamahalaga. At binasa niya sa harapan nila ang lahat ng nasa Aklat ng Tipan, na natagpuan sa Bahay ni Yawe. ³¹ Nakatayo ang hari sa tabi ng haligi at pinagtibay niya ang Tipan sa harapan ni Yawe: susunod na sila kay Yawe, tutupdin nila ang mga utos, mga tagubilin, at mga batas nito nang buong-puso at buong-kaluluwa at isasagawa ang mga salita ng Tipan na nakasulat sa aklat na iyon. ³² Pinatibay niya ang lahat ng nasa Jerusalem at Benjamin, at isinagawa ng mga taga-Jerusalem ang Tipan ng Diyos, na siyang Diyos ng kanilang mga ninuno. ³³ Ipinaalis ni Yosias ang lahat ng kasuklam-suklam na bagay sa lahat ng lupain ng mga Israelita. Habang nabubuhay siya ay pinapaglingkod niya ang lahat ng nasa Jerusalem kay Yaweng kanilang Diyos.

Hindi nila tinalikdan si Yaweng Diyos ng kanilang mga ninuno.

Ang pagdiriwang ng Paskuwa ni Yosias

35 ¹Noon ipinagdiwang ni Yosias sa Jerusalem ang Paskuwa para kay Yawe; naghandog sila ng tupang pam-Paskuwa sa ikalabing-apat na araw ng unang buwan. ² Itinalaga niya ang mga pari sa kani-kanilang mga katungkulan, at pinatibay ang kanilang loob para maglingkod sa Bahay ni Yawe. ³ Sinabi niya sa mga Levita na may karunungan alang-alang sa buong Israel at natatalaga kay Yawe, na siyang naglagay ng Banal na Kaban sa Bahay na ipinagawa ni Solomon, na anak ni David na hari ng Israel: “Hindi na ninyo papasanin iyon, kaya maglingkod kayo ngayon kay Yaweng inyong Diyos at sa kanyang bayang Israel. ⁴ Magsipaghanda kayo nang ayon sa angkan at sa inyong uri, batay sa isinulat ni David na hari ng Israel at ng kanyang anak na si Solomon. ⁵ Pumuwesto kayo sa santuwaryo ayon sa mga grupo ng mga angkan ninyo upang maglingkod sa inyong mga kapatid na Israelita; at ang bawat pamilya ay magbigay ng isang bahagi sa mga Levita. ⁶ Ihandog nga ninyo ang tupang pam-Paskuwa at maging banal upang maglingkod sa inyong mga kapatid ayon sa utos ni Yawe na ibinigay niya kay Moises.”

⁷ Nagbukod si Yosias para sa mga karaniwang tao ng tatlumpung libong batang tupa at batang kambing bilang mga haing pam-Paskuwa para sa mga naririto at tatlunlibong baka. Galing sa mga kawan ng hari ang lahat ng ito. ⁸ Nagbigay din ang kanyang mga opisyal ng kusang-loob na mga handog sa bayan, sa mga pari at mga Levita. Sina Helkias, Zacarias at Yehiel, na mga pari ng Bahay ng Diyos, ay binigyan ng mga tagapamahala ng dalawanlibong tupa at animnaraang batang tupa at batang kambing bilang mga haing pam-Paskuwa, pati tatlundaang baka. ⁹ Si Konanya, si Semeyas at si Natanael, na kanyang mga kapatid, at sina Yasabia, Yeiel at Yosabad, na mga pinuno ng mga Levita ay nagbukod ng limanlibong tupang pam-Paskuwa at limandaang baka para sa mga Levita.

¹⁰ Itinakda ang liturhiya at tumayo sa kani-kanilang lugar ang mga pari at ang mga Levita, ayon sa kani-kanilang mga grupo, at sa itinakda ng hari. ¹¹ Pinatay nila ang mga handog na pam-Paskuwa at habang iwiniwisik ng mga pari ang dugo ay binabalatan naman ng mga Levita ang mga hayop. ¹² Ibinukod nila ang magiging sinunog na handog at ibinigay sa mga grupo ng mga sambahayan ng taong-bayan upang maihan-

dog ito kay Yawe, ayon sa nakasulat sa aklat ni Moises; gayundin ang ginawa nila sa mga baka.¹³ Inihaw nila ang haing pam-Paskuwa ayon sa ipinag-uutos, pati ang mga banal na pagkain, sa mga kawa, mga palayok at mga kawali, at ipinamigay nila agad sa taong-bayan.¹⁴ Pagkatapos, inihanda nila ang pam-Paskuwa para sa kanilang sarili at sa mga paring anak ni Aaron sapagkat walang tigil sila hanggang gabi sa pag-aalay ng mga sinunog na handog at mga taba. Dahil dito ang mga Levita ay naghanda para sa kanilang sarili at sa mga paring anak ni Aaron.¹⁵ Nakapuwesto na rin ang mga mang-aawit na mga inapo ni Asaf, ayon sa ipinag-utos ni David. Hindi kinailangang iwan ang kanilang lugar nina Asaf, Heman at Yedutum na manghuhula ng hari at ng mga bantay na nasa kani-kanilang pintuan, sapagkat ipinaghanda sila ng kanilang mga kapatid na mga Levita.

¹⁶Ganito inihanda sa araw na iyon ang liturhiya kay Yawe; ipinagdiwang ang Paskuwa at inialay ang mga handog sa altar ni Yawe ayon sa utos ni haring Yosias.

¹⁷Ganoon ipinagdiwang ng mga Israelitang naroon ang Paskuwa at ang pista rin ng Tinapay na Walang Lebadura sa loob ng pitong araw.¹⁸ Hindi pa naipagdiriwang ang Paskuwa nang ganito mula sa panahon ng propetang si Samuel; at walang sinuman sa mga hari ng Israel ang nakapagdiwang ng Paskuwa na gaya ng nagawa ni Yosias na kasama ang mga pari, mga Levita, ang buong Juda at Israel na naroon at ang mga taga-Jerusalem.

Katapusang trahedyang paghahari

¹⁹Ipinagdiwang ang Paskuwang ito sa ika-labingwalong taon ng paghahari ni Yosias.²⁰ Pagkatapos ng lahat ng ito, nang maibalik na ni Yosias ang Bahay ni Yawe sa dating kalagayan, umahon si Nekong hari ng Ehipto, para lumaban sa malapit sa Karkemis sa pampang ng Eufrates. Sinalubong siya ni Yosias²¹ at nagpadala si Neko ng mga sugo upang sabihin sa kanya: “Ano ba ang pakialam ko sa iyo, O hari ng Juda? Hindi ikaw ang aking kaaway ngayon. Iba ang bansa na dapat kong labanan at minamadali ako ng Diyos. Huwag kang lumaban sa Diyos na sumasaakin at baka wasakin ka niya.”

²²Gayunman, hindi tumalikod si Yosias sapagkat ipinasiya na niyang lusubin si Neko, at hindi niya pinansin ang mga sinabi ni Neko sa ngalan ng Diyos. At kinalaban niya ito sa kapatagan ng Megiddo.²³ Tinamaan si haring Yosias ng mga mamamana at sinabi niya sa kanyang mga tauhan: “Ibalik ninyo ako at malubha ang

aking sugat.”²⁴ Inalis siya sa karwahe ng mga kalaban, isinakay sa iba niyang karwahe at dinala siya sa Jerusalem. Doon siya namatay at inilibing sa libingan ng kanyang mga ninuno.

Ipinagluksa si Yosias ng buong Juda at Jerusalem.²⁵ Kumatha si Jeremias ng isang panaghoy para kay Yosias at hanggang ngayon ay biniibigkas ito ng mga mang-aawit na lalaki at babae sa pananangis ng mga ito dahil kay Yosias. Naging isang kaugalian nga ito sa Israel at nakasulat ang tula sa Mga Panaghoy.

²⁶Ang iba pang kasaysayan ni Yosias at ang lahat ng magandang ginawa niya alang-alang sa Batas ni Yawe,²⁷ – nakasulat ang lahat ng ito mula sa pasimula hanggang wakas sa Aklat ng mga Hari ng Israel at Juda.

Ang mga huling hari

36¹ Kinuha ng mga mamamayan si Yoakaz, na anak ni Yosias, at ginawa siyang hari ng Jerusalem bilang kahalili ng kanyang ama.² Dalawampu't tatlong taong gulang si Yoakaz nang magsimulang maghari at tatlong buwan siyang naghari sa Jerusalem.³ Gayunman, inalis siya sa Jerusalem ng hari ng Ehipto at pinatawan nito ang lupain ng buwis na sandaang talentong pilak at isang talentong ginto.⁴ At saka ginawa niyang hari ng Juda at Jerusalem si Eliakim, na kapatid ni Yoakaz, at pinalitan ang pangalan ng Yoakim. Kinuha naman ni Neko ang kanyang kapatid na si Yoakaz at dinala sa Ehipto.

⁵Dalawampu't limang taong gulang si Yoakim nang magsimulang maghari, at labing-isang taon siyang naghari sa Jerusalem. Ginawa niya ang masama sa paningin ni Yaweng kanyang Diyos.⁶ Sinalakay siya ni Nabucodonosor, na hari ng Babilonia, at dinala siyang gapos ng mga tanikalang tanso sa Babilonia.⁷ Dinala rin ni Nabucodonosor sa Babilonia ang mga kagamitan sa Bahay ni Yawe at ibinigay sa kanyang mga santuwaryo sa Babilonia.⁸ Ang iba pang kasaysayan ni Yoakim at ang mga kasuklam-suklam na gawa niya at ang mga sakdal sa kanya ay nakasulat sa Aklat ng mga Hari ng Israel at Juda. Hinalinhan siya sa paghahari ng anak niyang si Yoakin.

⁹Labingwalong taong gulang si Yoakin nang magsimulang maghari at tatlong buwan at sampung araw siyang naghari sa Jerusalem; ginawa niya ang masama sa paningin ni Yawe.¹⁰ Pagpapalit ng taon, inagaw ng haring Nabucodonosor ang mga dadalhin niya sa Babilonia, pati ang mahahalagang kasangkapan sa Bahay ni Yawe. At ginawang hari ng Juda at Jerusalem si Sedekias na kapatid ng kanyang ama.

¹¹ Dalawampu't isang taong gulang si Sedekias nang magsimulang maghari at labing-isang taon siyang naghari sa Jerusalem. ¹² Ginawa niya ang masama sa paningin ni Yaweng kanyang Diyos, at hindi nagpakumbaba sa harap ni propeta Jeremias na humarap sa kanya sa ngalan ni Yawe. ¹³ Naghimagsik din siya kay Nabucodonosor na siyang nagpa-sumpa sa kanya sa pangalan ng Diyos. Naging suwail siya at matigas ang puso at hindi nag-balik kay Yaweng Diyos ng Israel.

Pagwawakas

¹⁴ Lalong nagkasala ang mga pinuno, mga pari at ang bayan at tinularan nila ang lahat ng kasuklam-suklam na kaugalian ng mga bansang pagano; dinungisan nila ang Bahay ni Yawe na itinalaga nito sa sarili sa Jerusalem. ¹⁵ Kayat binalaan sila ni Yaweng Diyos ng kanilang mga ninuno, sa pamamagitan ng kanyang mga sugo, sapagkat nahabag siya sa kanyang bayan at tirahan. ¹⁶ Gayunman, nilibak nila ang mga sugo ng Diyos, hinamak ang kanilang mga salita at pinagtawanan ang kanyang mga propeta hanggang sa sumabog ang galit ni Yawe sa kanyang bayan na wala nang lunas.

¹⁷ Pinasalakay ni Yawe sa kanila ang hari ng mga Kaldeo at pinatay nito ang mga kabataan hanggang sa loob ng santuwaryo. Walang pinatawad na binata o dalaga, matanda o may-

uban, kundi naibigay ang lahat sa kamay nito.

¹⁸ Dinala naman sa Babilonia sa Bahay ni Yawe ang lahat ng gamit – malaki at maliit, ang mga kayamanan ng Bahay ni Yawe at ang mga kayamanan ng hari at ng kanyang mga pinuno. ¹⁹ Sinunog ng mga Kaldeo ang Bahay ng Diyos at giniba ang mga pader ng Jerusalem, sinunog nila ang lahat ng palasyo at sinira ang lahat ng bahay na mahalaga. ²⁰ Ang mga nakaligtas sa tabak ay dinala sa Babilonia, bilang mga alipin niya at ng kanyang mga anak hanggang sa kamtin ng kahariang Persia ang kapangyarihan. ²¹ Kayat natupad ang sinabi ni Yawe sa bibig ni Jeremias: “Mananatiling tiwangwang ang lupain at magpapahinga nang pitumpung taon upang bawiin nito ang kanyang mga Taon ng Pamamahinga.

²² Sa unang taon ni Cirong hari ng Persia, ginusto ni Yaweng maganap ang sinabi niya sa pamamagitan ng bibig ni Jeremias. Kaya pinukaw ni Yawe ang espiritu ni Cirong hari ng Persia, na inutusan niyang magpahayag sa salita at sa sulat sa buong kaharian. ²³ “Ito ang sabi ni Cirong hari ng Persia. Ibinigay sa akin ni Yaweng Diyos ng langit ang lahat ng kaharian sa lupa at inutusan niya ako na itayo ko para sa kanya ang isang Bahay sa Jerusalem, sa Juda. Sino man sa inyo na kabilang sa kanyang bayan, sumakanya nawa ang Diyos at umahon siya!”